

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Mitä PIAAC II –tutkimuksen tulokset kertovat aikuisten perustaidoista?

Joonas Mannonen, Kari Nissinen, Maarit Virolainen ja Juhani Rautopuro

Helsinki 18.12.2024

Kansainvälinen aikuisten taitotutkimus (PIAAC)

- **Programme for the International Assessment of Adult Competencies**
 - OECD:n organisoima tutkimushanke, jossa arvioidaan työikäisten (16–65 v) aikuisten tiedonkäsittelyn perustaitoja
- Tiedonkeruu toteutetaan lähtökohtaisesti 10 vuoden välein
 - Taustalla IALS- (1994–1998) ja ALL- (2002–2006) -tutkimukset
 - PIAAC I –tutkimus toteutettiin vuosina 2011–2017 (Suomessa 2011–2012)
 - 38 maata, noin 250 000 aikuista (Suomessa n = 5 464, vastausosuus 66 %)
 - Lukutaito, numerotaito ja tietotekniikkaa soveltava ongelmanratkaisutaito
 - Suomen aikuiset toiseksi tai kolmanneksi parhaita kaikilla taitoalueilla

Toinen Kansainvälinen aikuisten taitotutkimus (PIAAC II)

- Tiedonkeruu (syyskuu 2022 – kesäkuu 2023)
 - 31 osallistujamaata, yli 160 000 aikuista
 - Suomessa 4 061 aikuista (vastausosuus 34 %)
- Arvioidut taitoalueet
 - Lukutaito
 - Numerotaito
 - Adaptiivinen ongelmanratkaisutaito
- Suomen osuuden toteuttivat yhteistyössä Koulutuksen tutkimuslaitos (JY) ja Tilastokeskus

Mikä tekee PIAAC-tutkimuksesta erityisen?

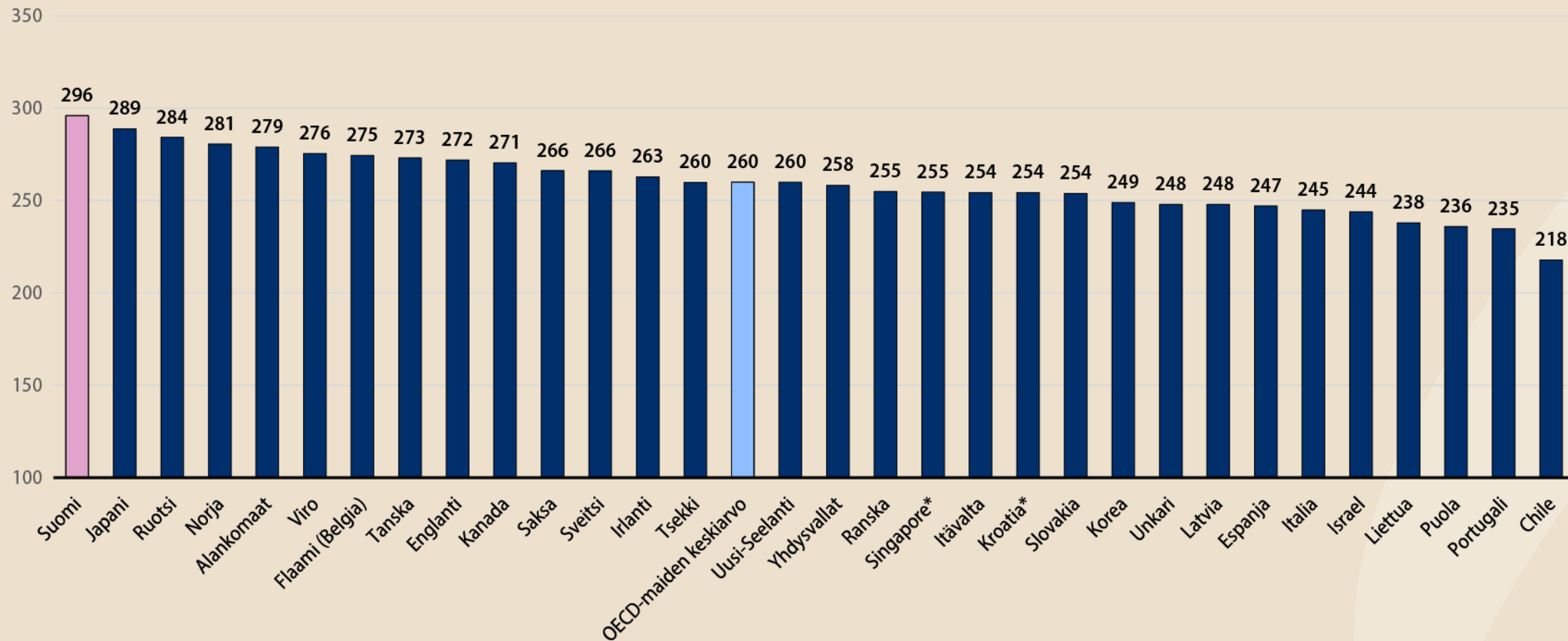

- Noudattaa erittäin vaativia tieteellisiä standardeja
- Aineistot ovat kansallisesti edustavia, joten tulokset kertovat
 - Suomessa noin 3,4 miljoonan aikuisen taidoista (60 % väestöstä)
 - Osallistujamaissa yhteensä yli miljardin aikuisen taidoista
- Taitoja arvioidaan arkielämän tilanteita simuloivilla tehtävillä ja taitojen yhteyttä erilaisiin taustatekijöihin laajalla taustakyselyllä
- Aineistot on kerätty tietokoneavusteisina käyntihaastatteluina
- Tulokset ovat kansainvälisesti ja ajallisesti vertailukelpoisia

Suomen aikuiset keskimäärin osallistujamaiden parhaita lukutaidossa

pistettä

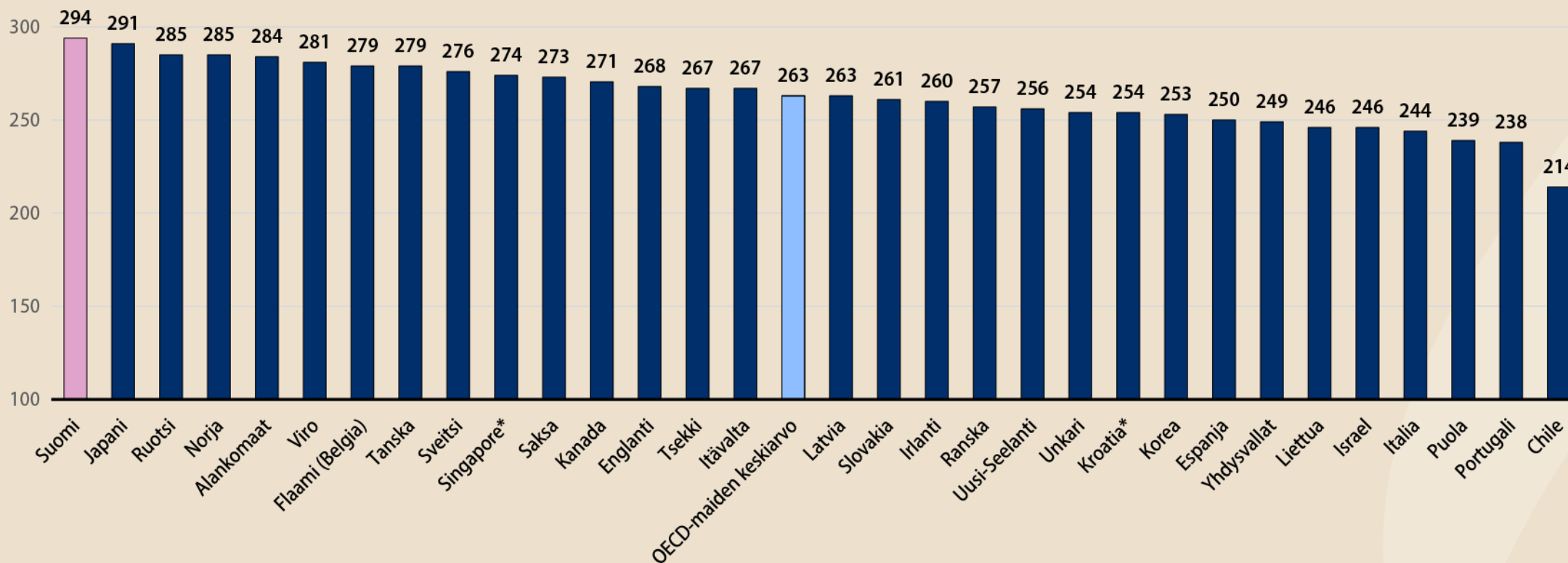

Suomen aikuiset keskimäärin osallistujamaiden parhaita numerotaidossa

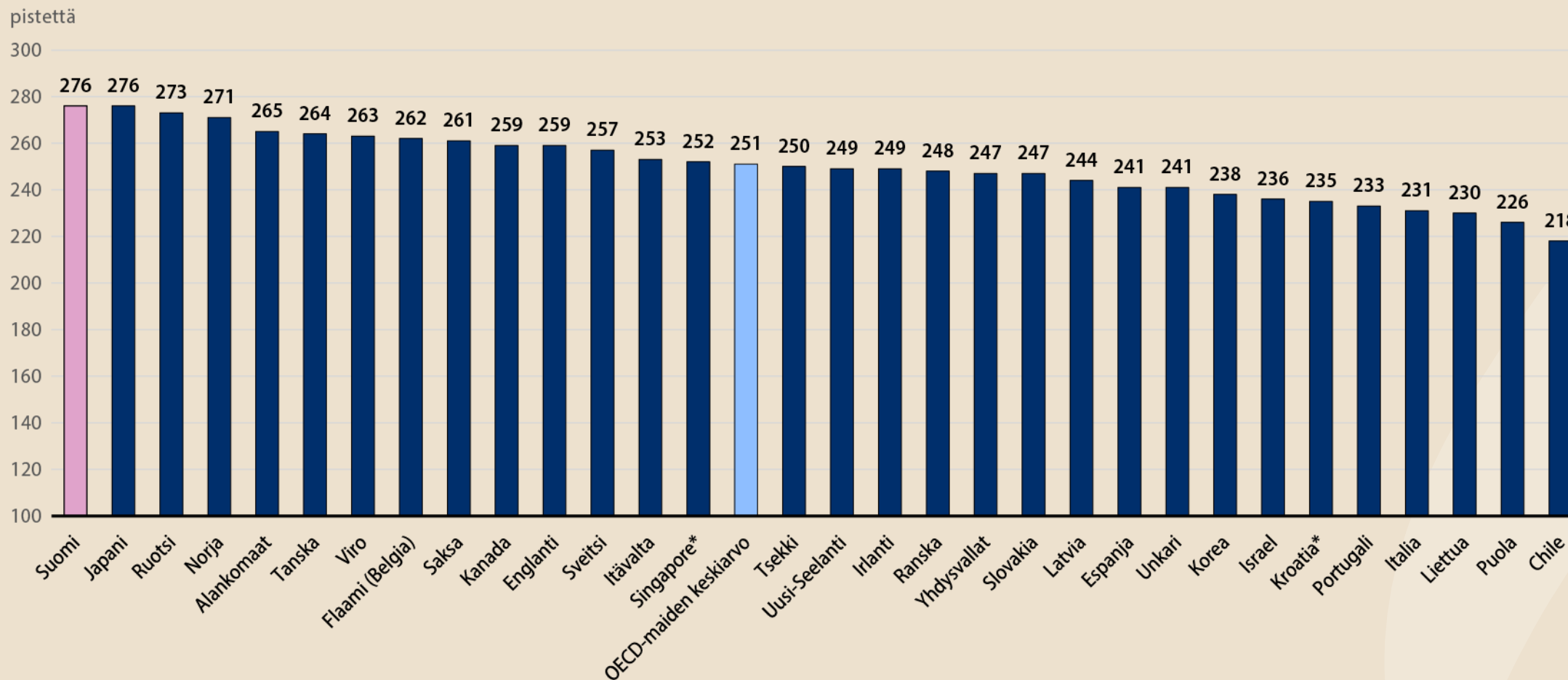

pistettä

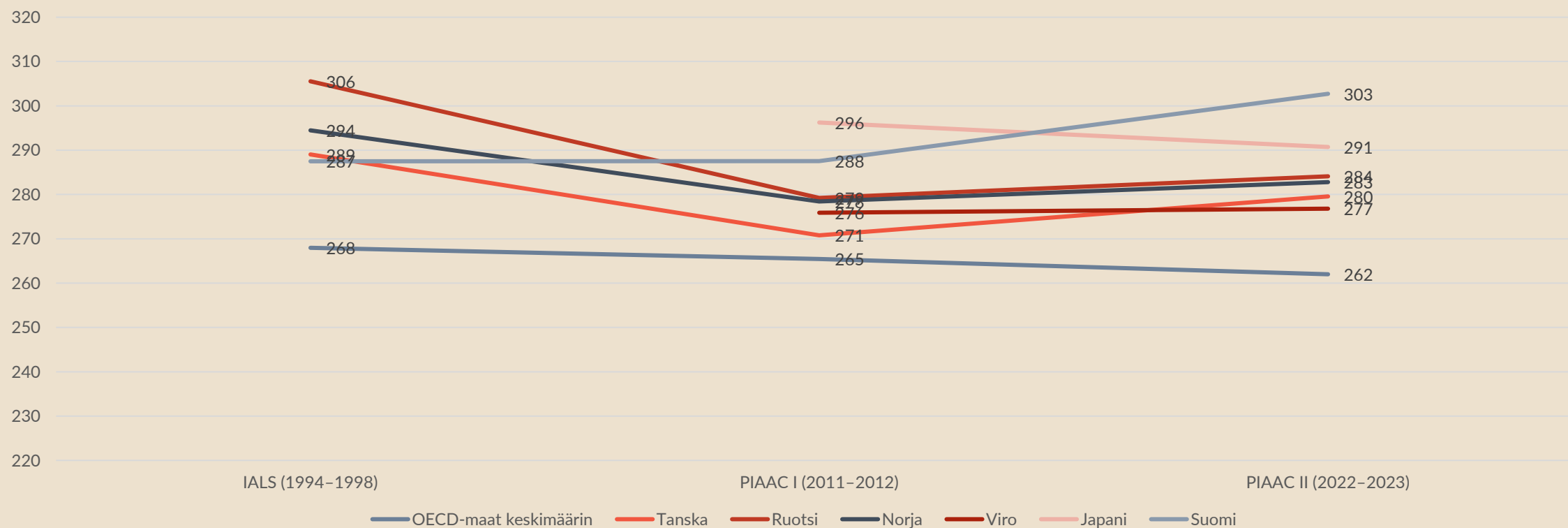
350

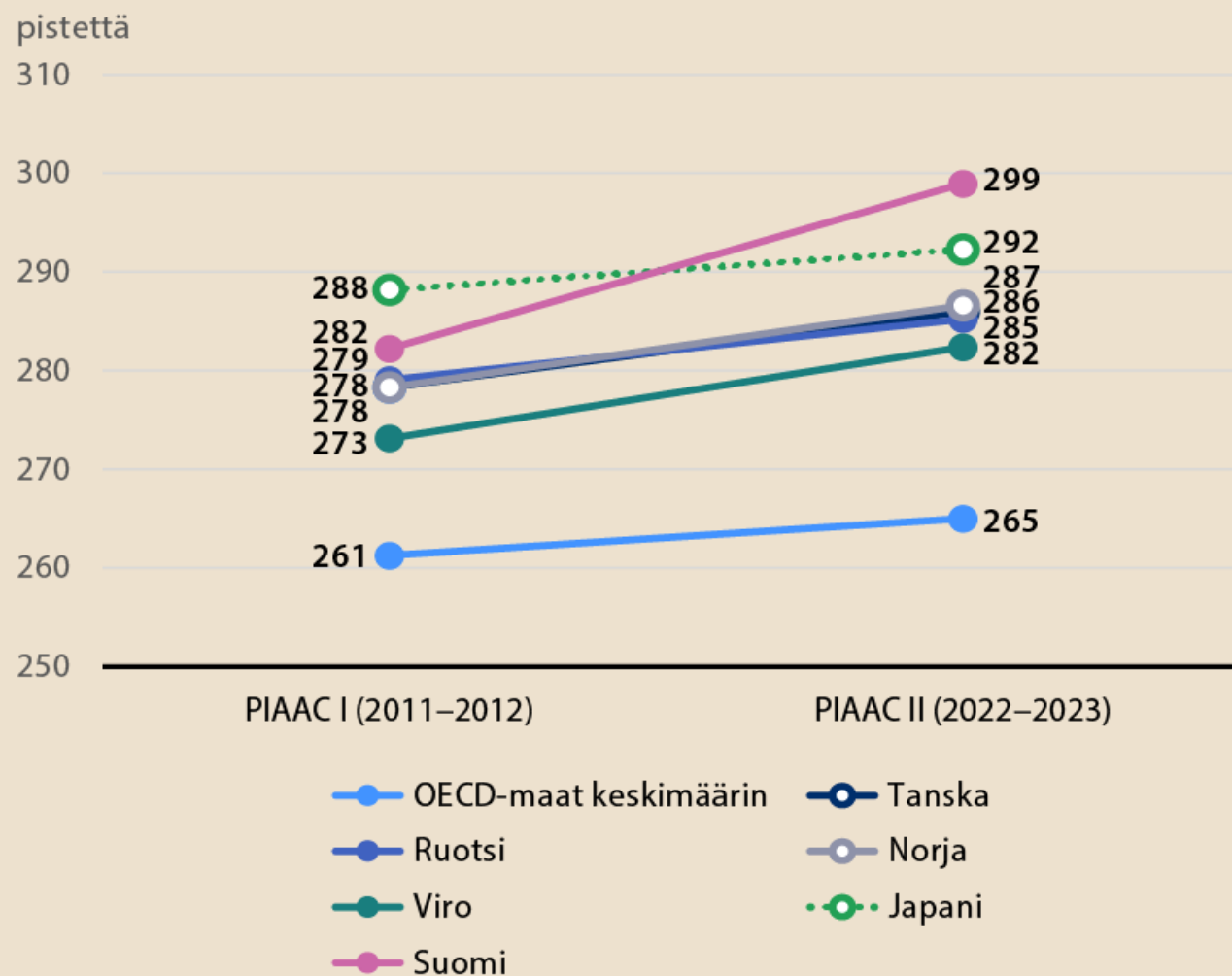
Adaptiivisessa ongelmanratkaisutaidossa Suomi kärjessä Japanin kanssa

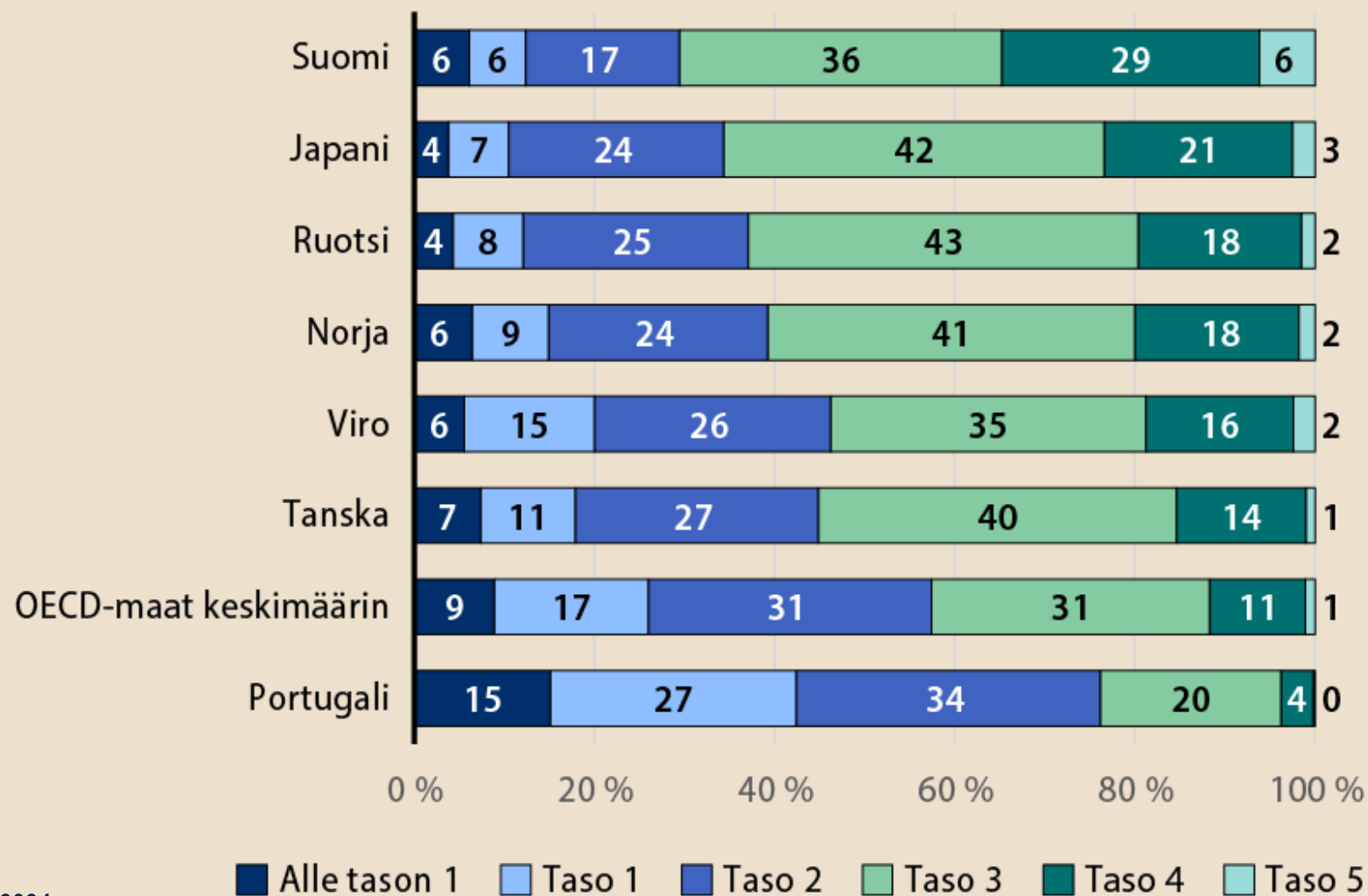
Suomen aikuisten keskimääräinen **lukutaidon** taso parantunut merkittävästi 2010-luvun alusta

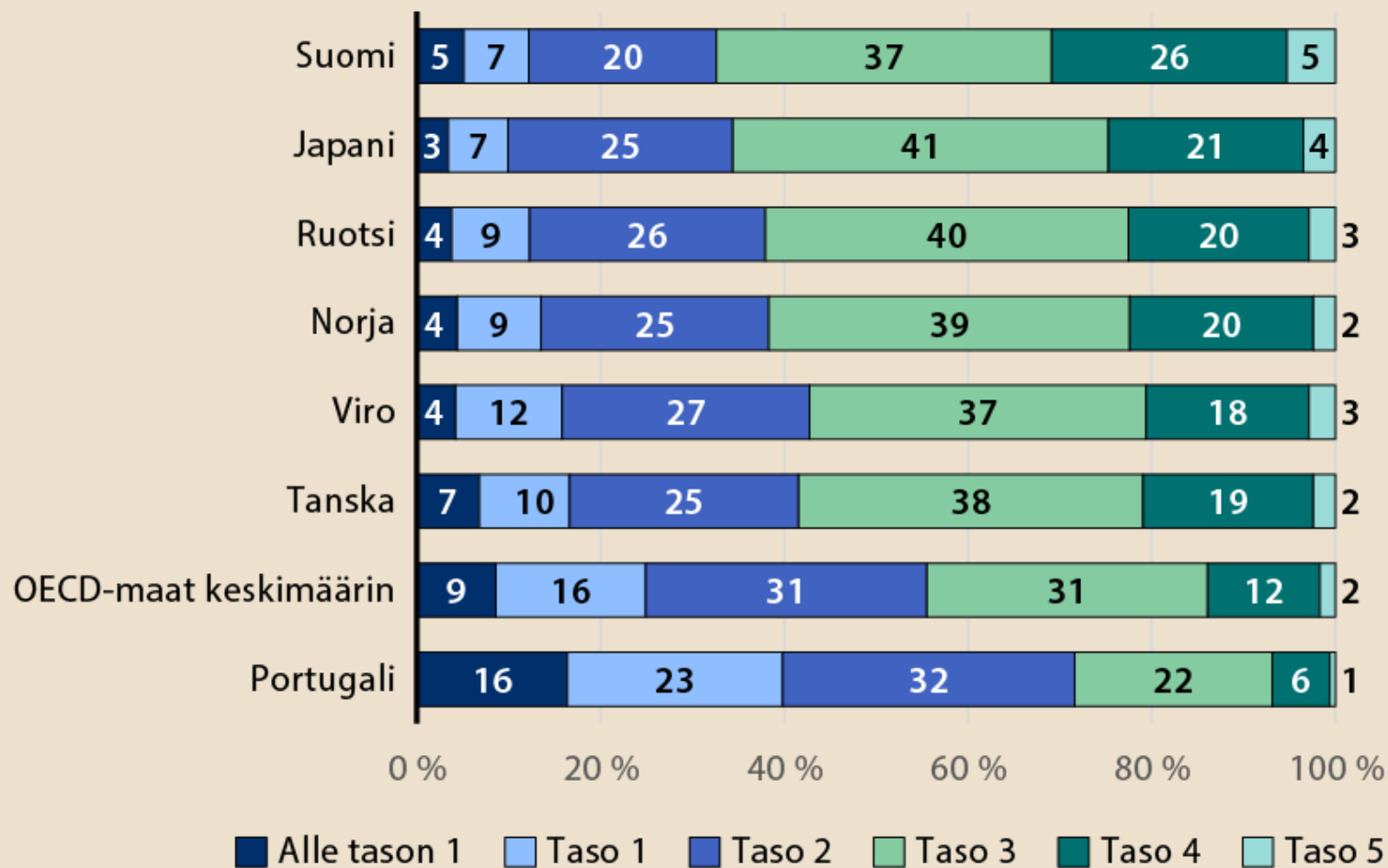
Suomen aikuisten keskimääräinen numerotaidon taso parantunut merkittävästi 2010-luvun alusta

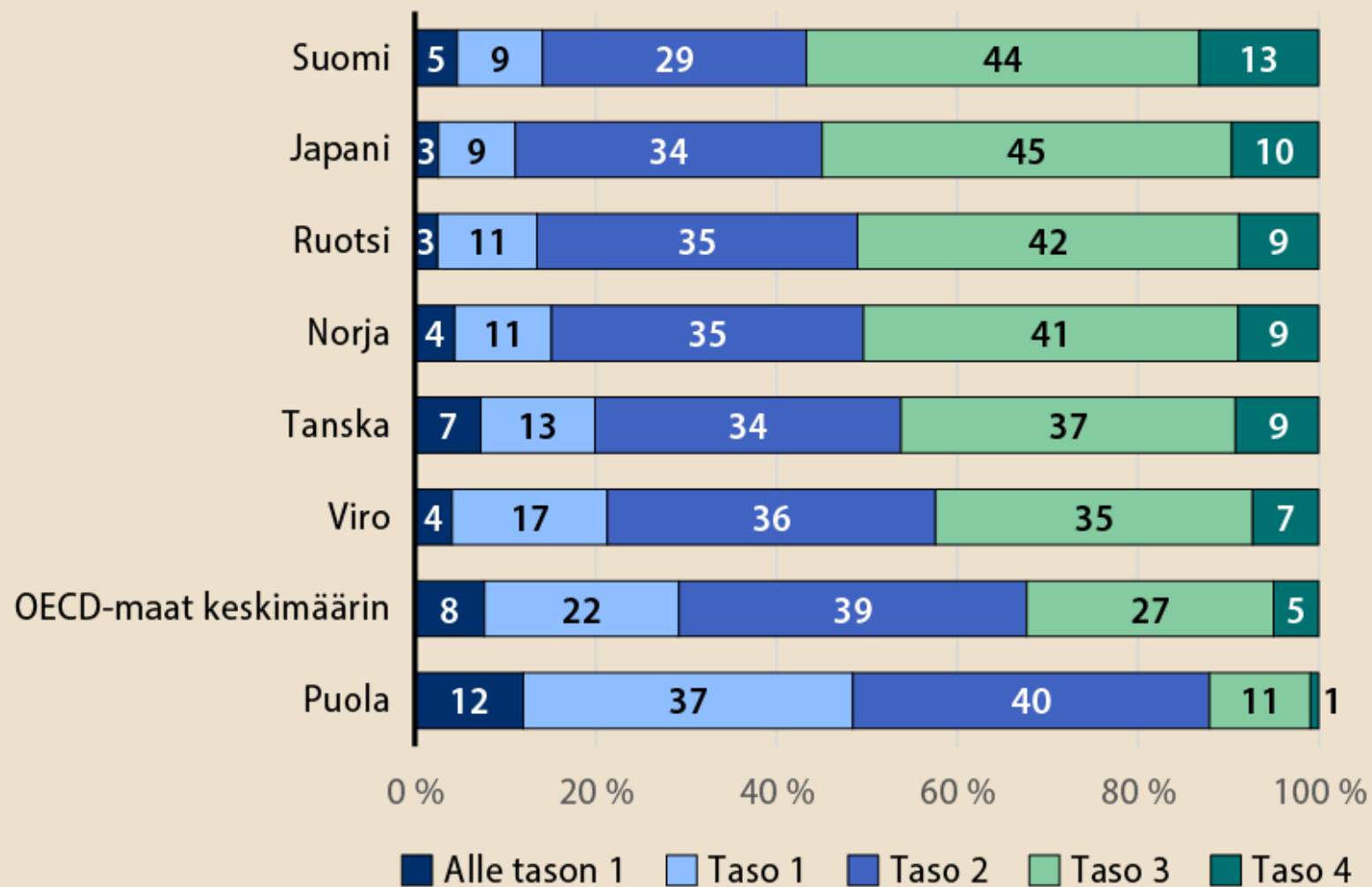
Suomen aikuiset keskimäärin osallistujamaiden parhaita lukutaidossa

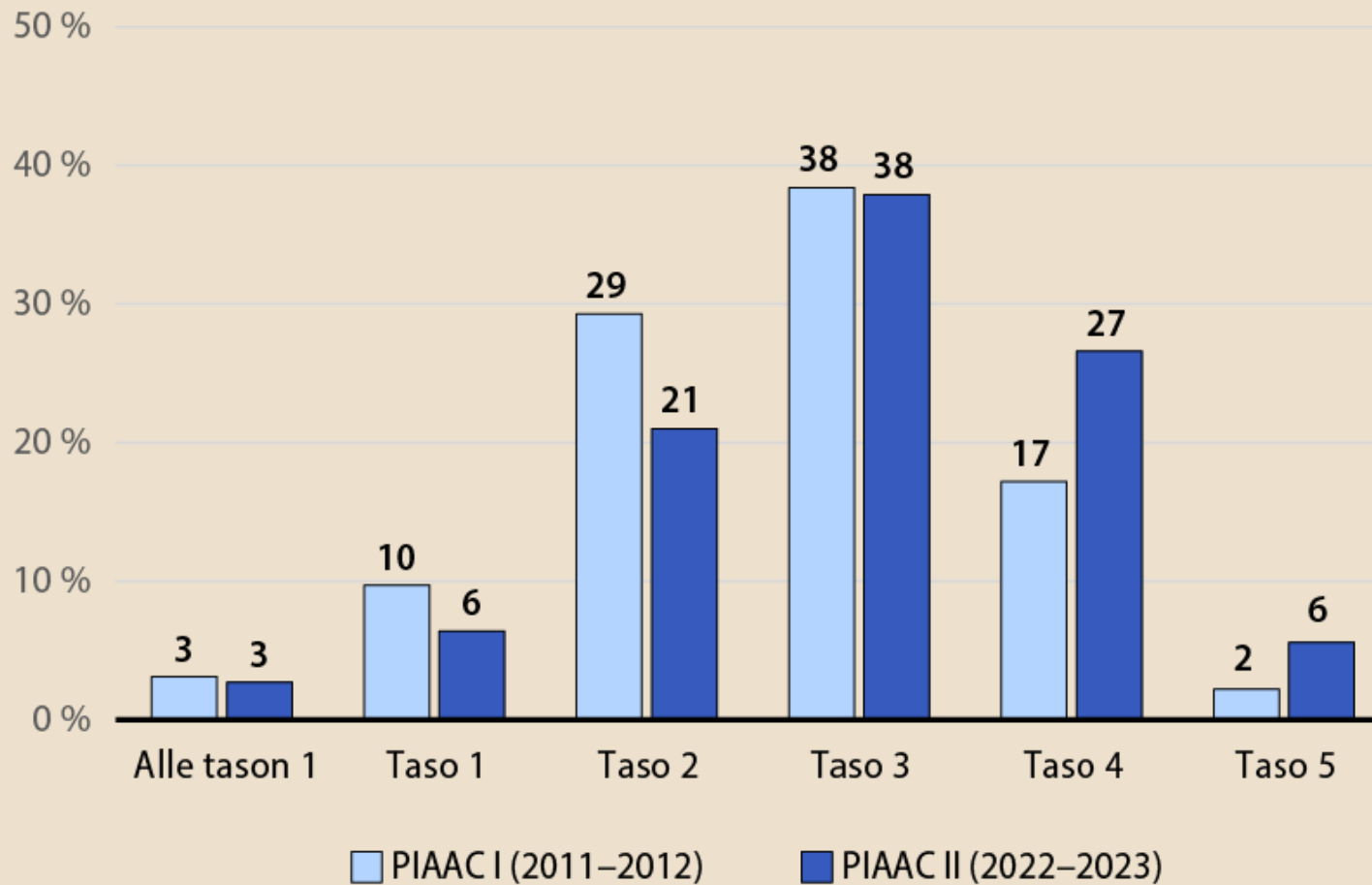
Suomen aikuiset keskimäärin osallistujamaiden parhaita numerotaidossa

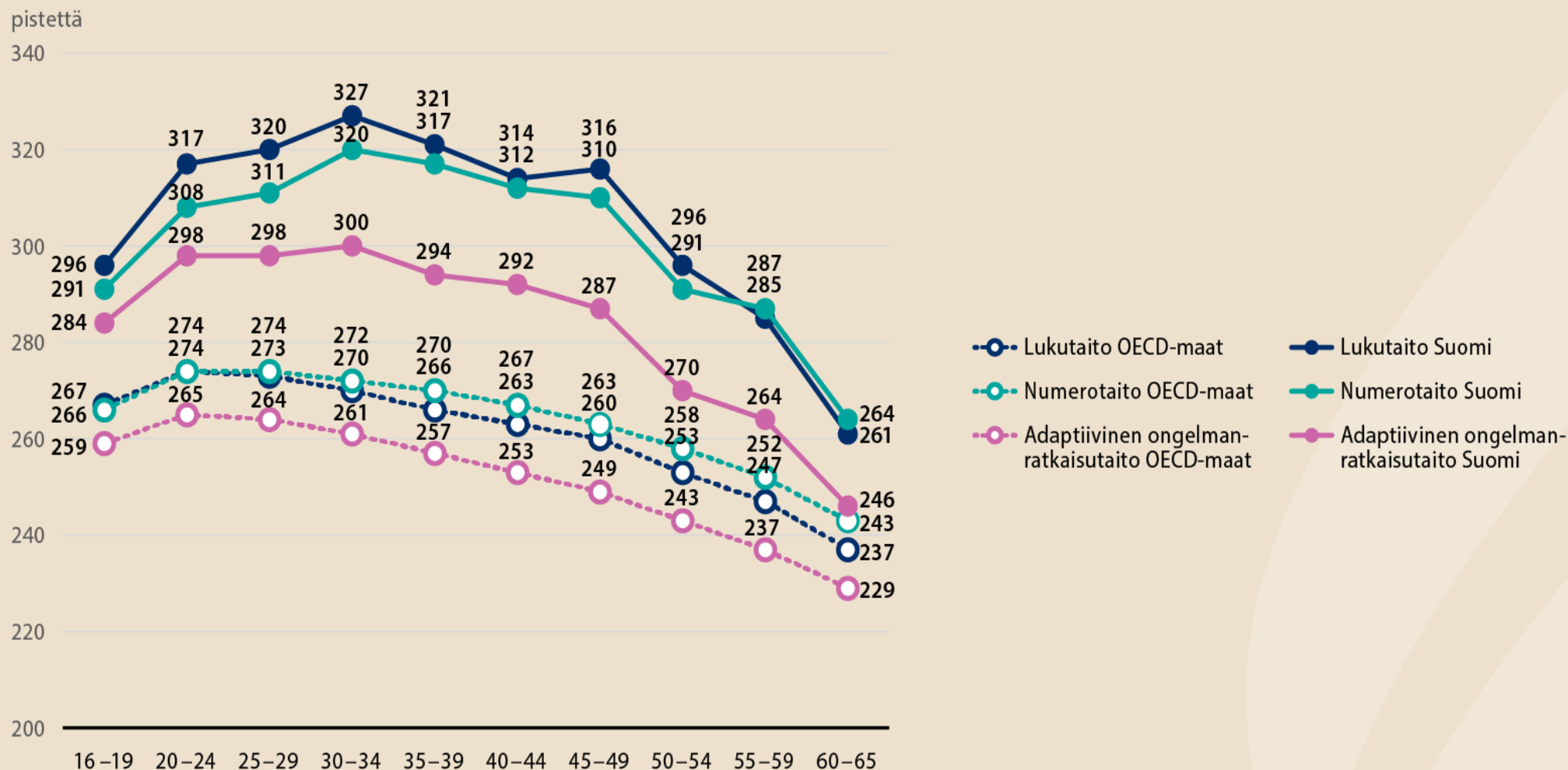
Adaptiivisessa ongelmanratkaisutaidossa Suomi kärjessä Japanin kanssa

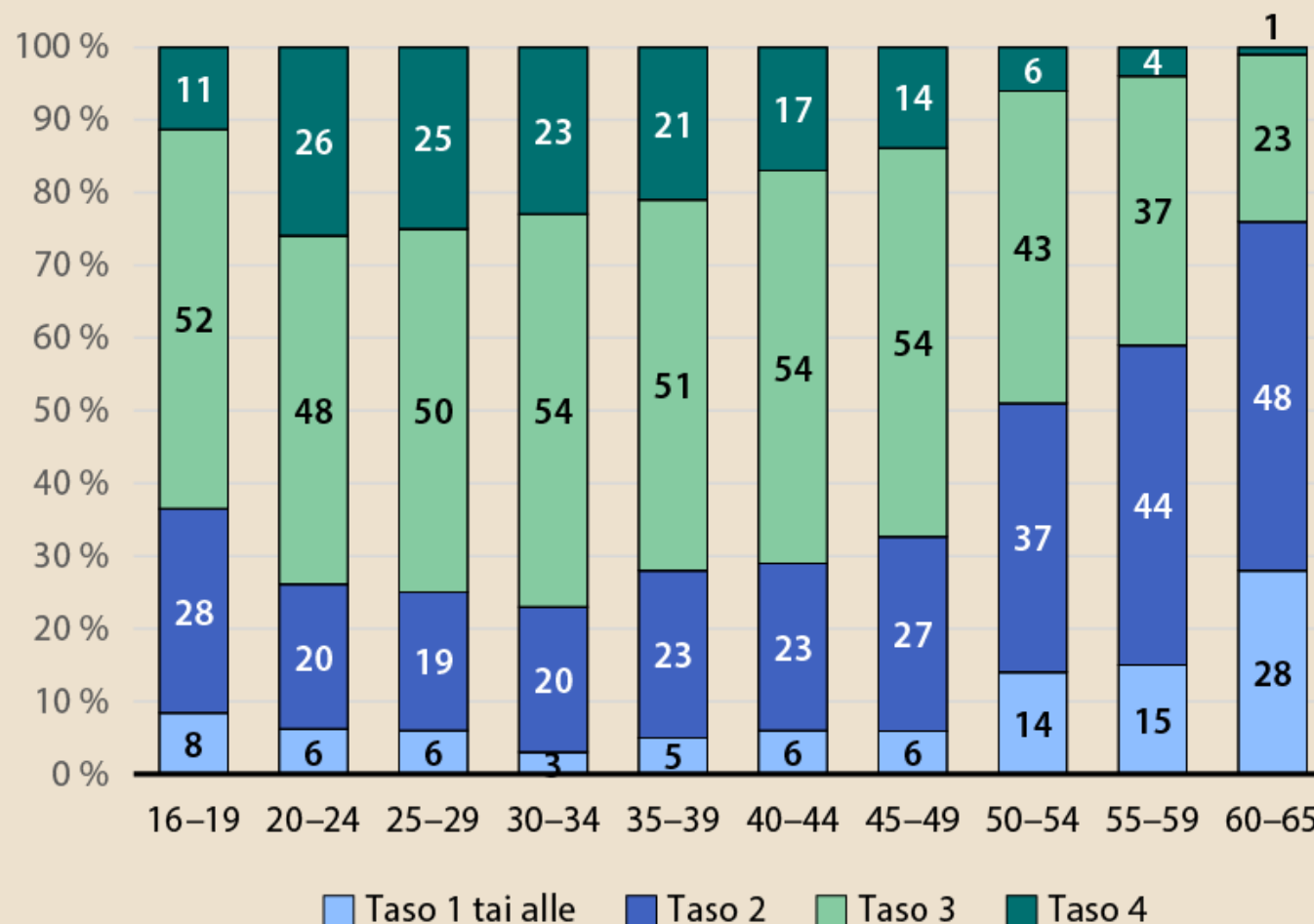
Suomen tulokset parantuneet merkittävästi 2010-luvun alusta, esimerkkinä numerotaito

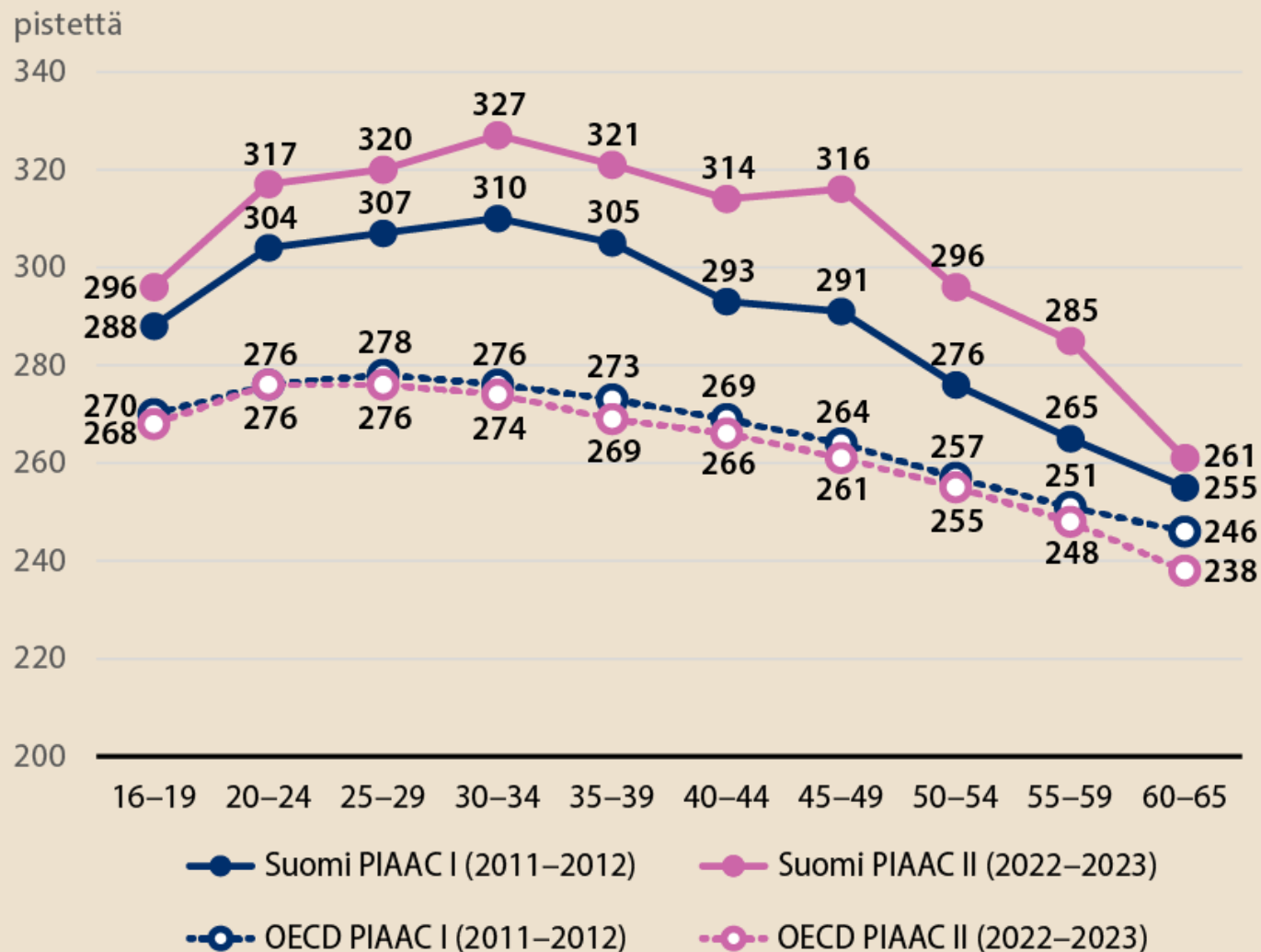
Suomen kaikki ikäryhmät olivat kansainvälisessä vertailussa vahvoja, mutta ikäryhmien välillä oli eroja

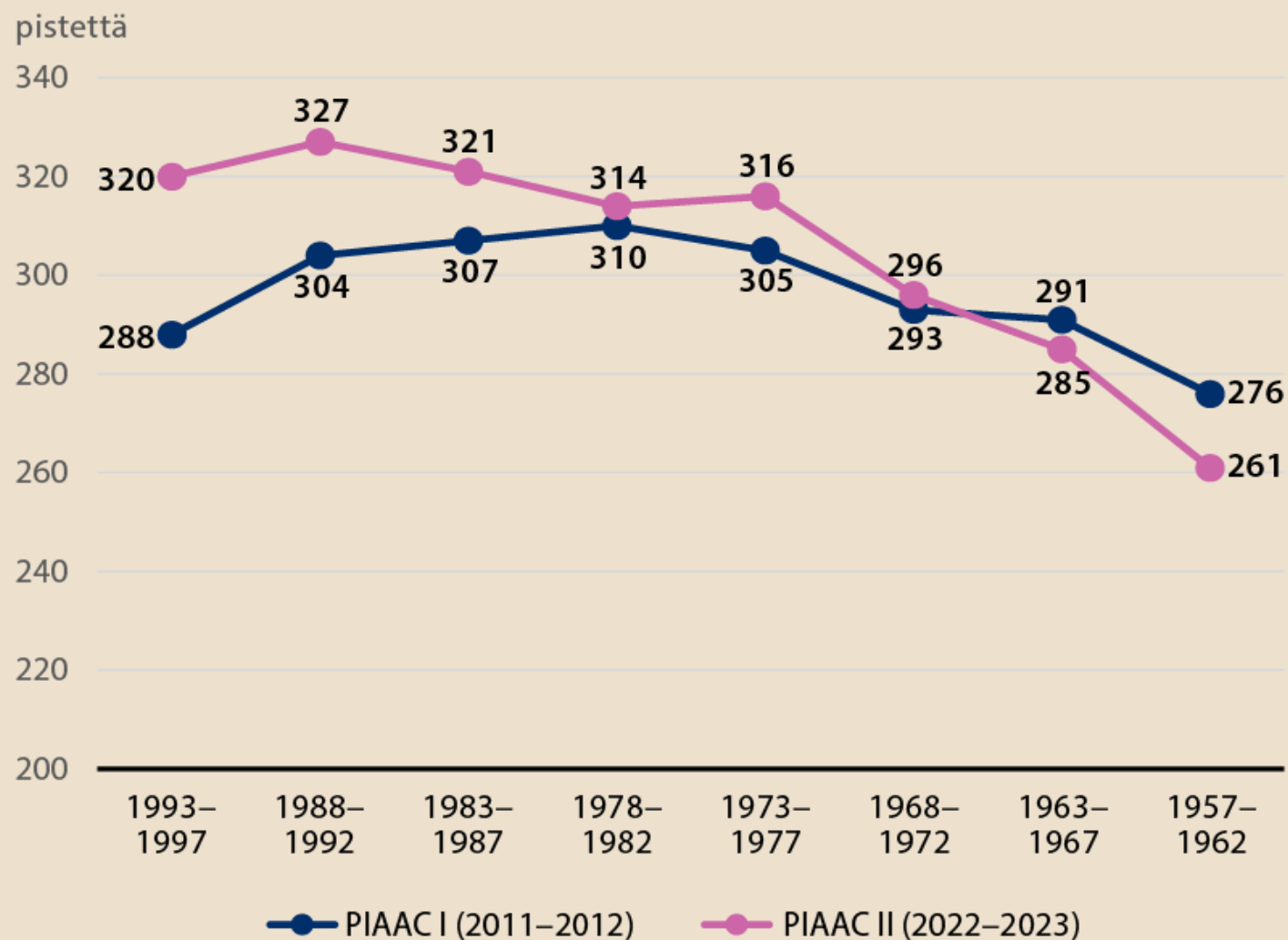
Ikäryhmien välillä suuria eroja, esimerkkinä adaptiivinen ongelmanratkaisutaito

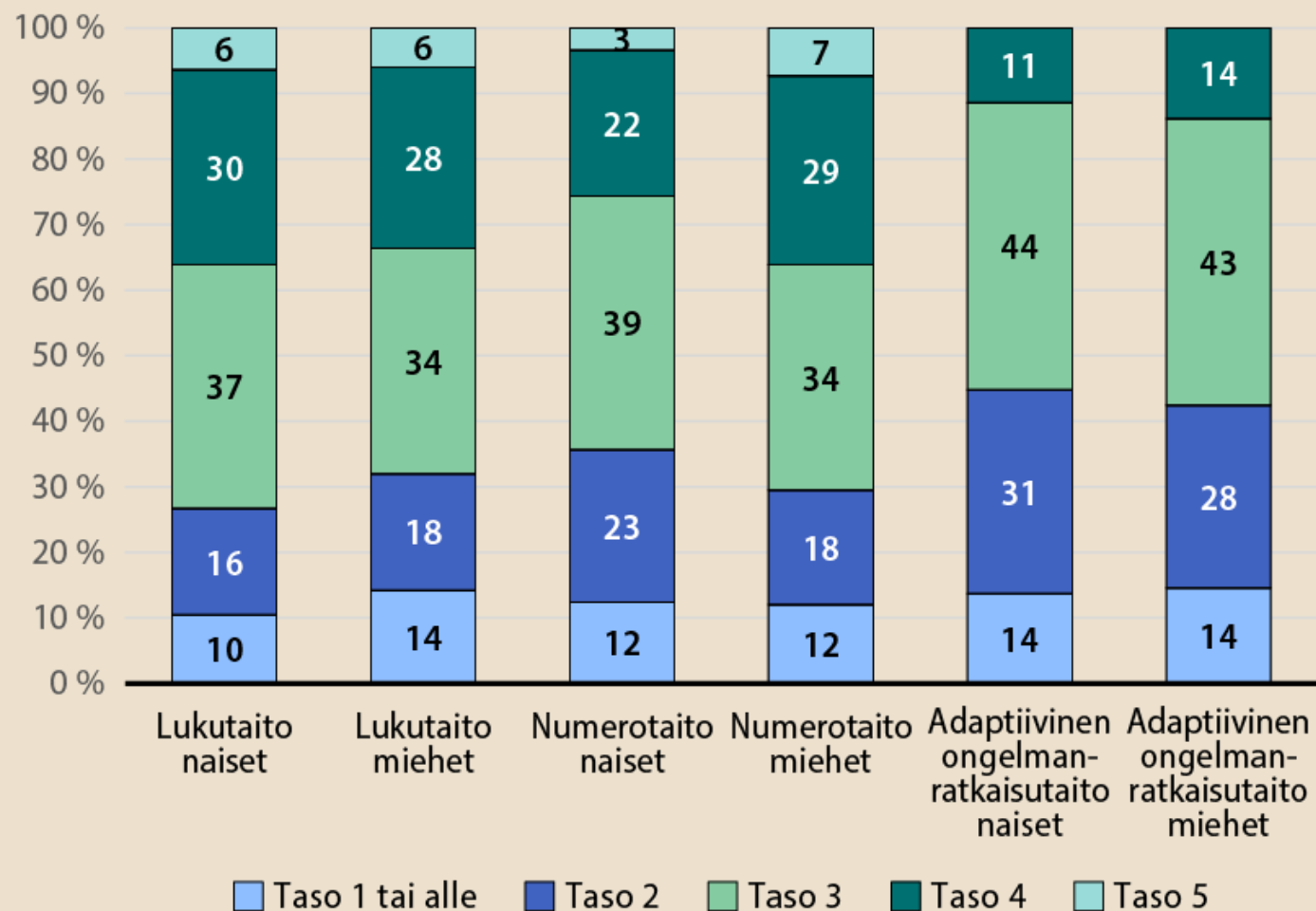
Suomen tulos parantunut kaikissa ikäryhmissä, esimerkkinä **lukutaito**

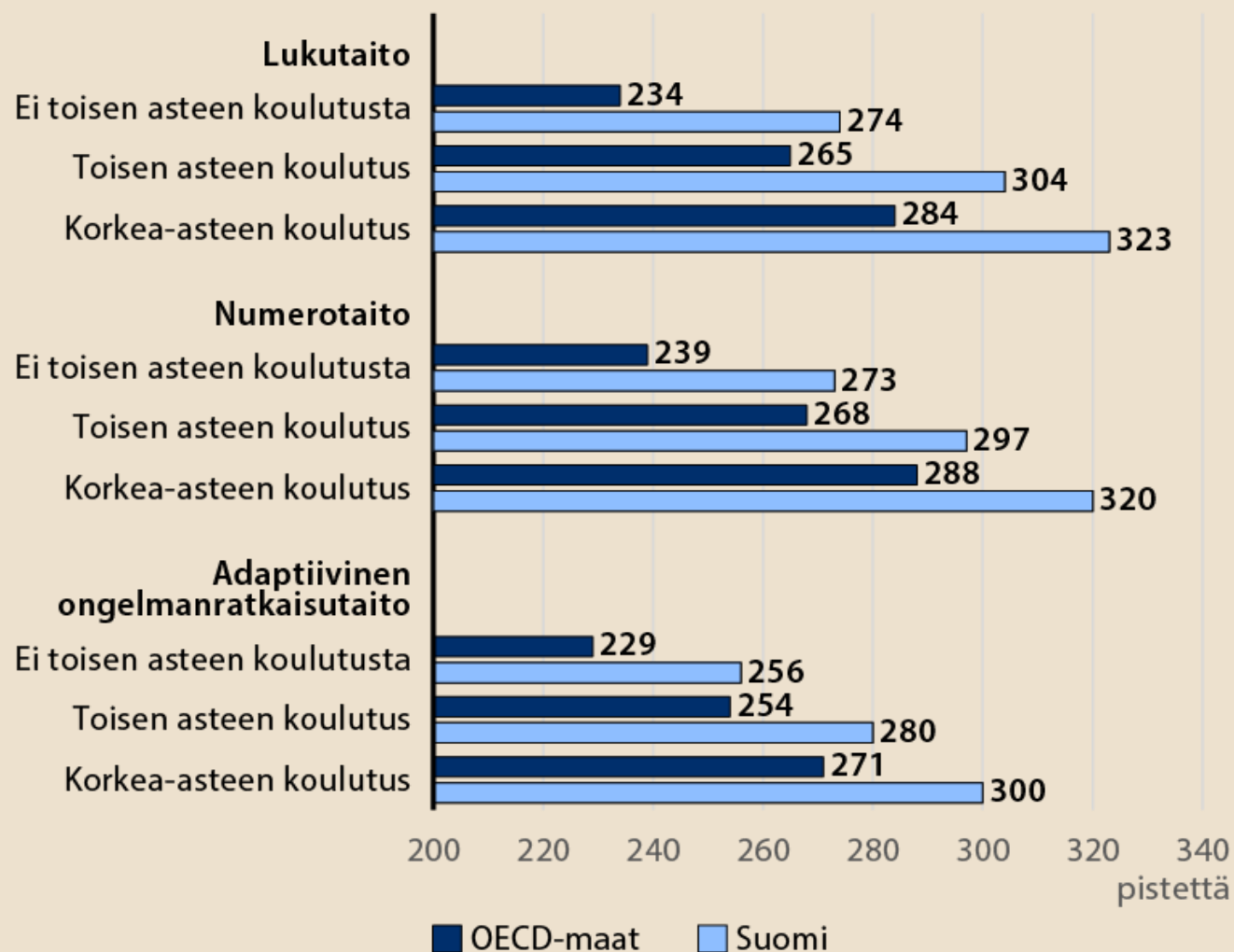
Kohorttitarkastelun perusteella taidot voivat kehittyä vielä keski-iässä, esimerkkinä **lukutaito**

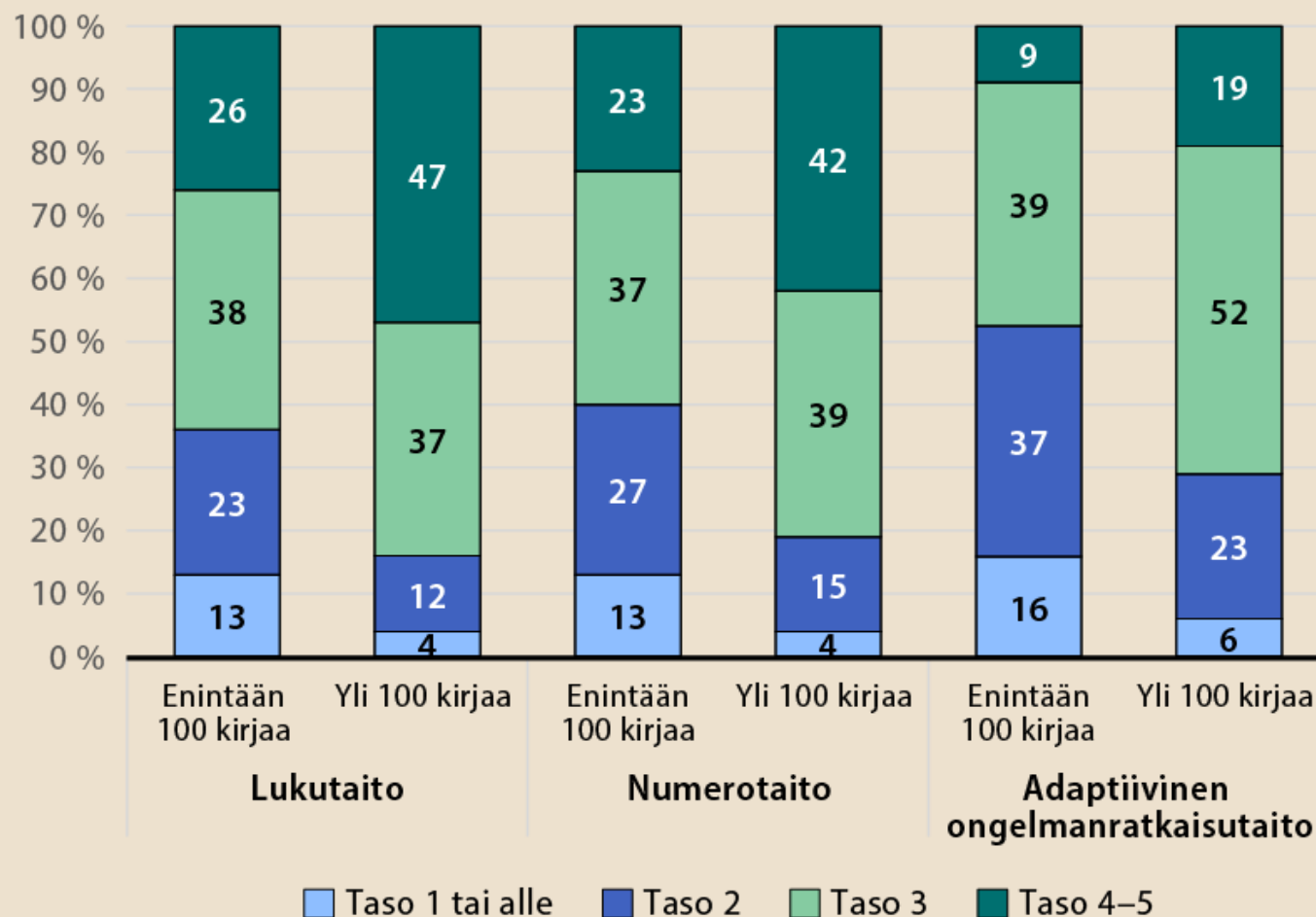
Naisten ja miesten erot perustaidoissa vähäisiä

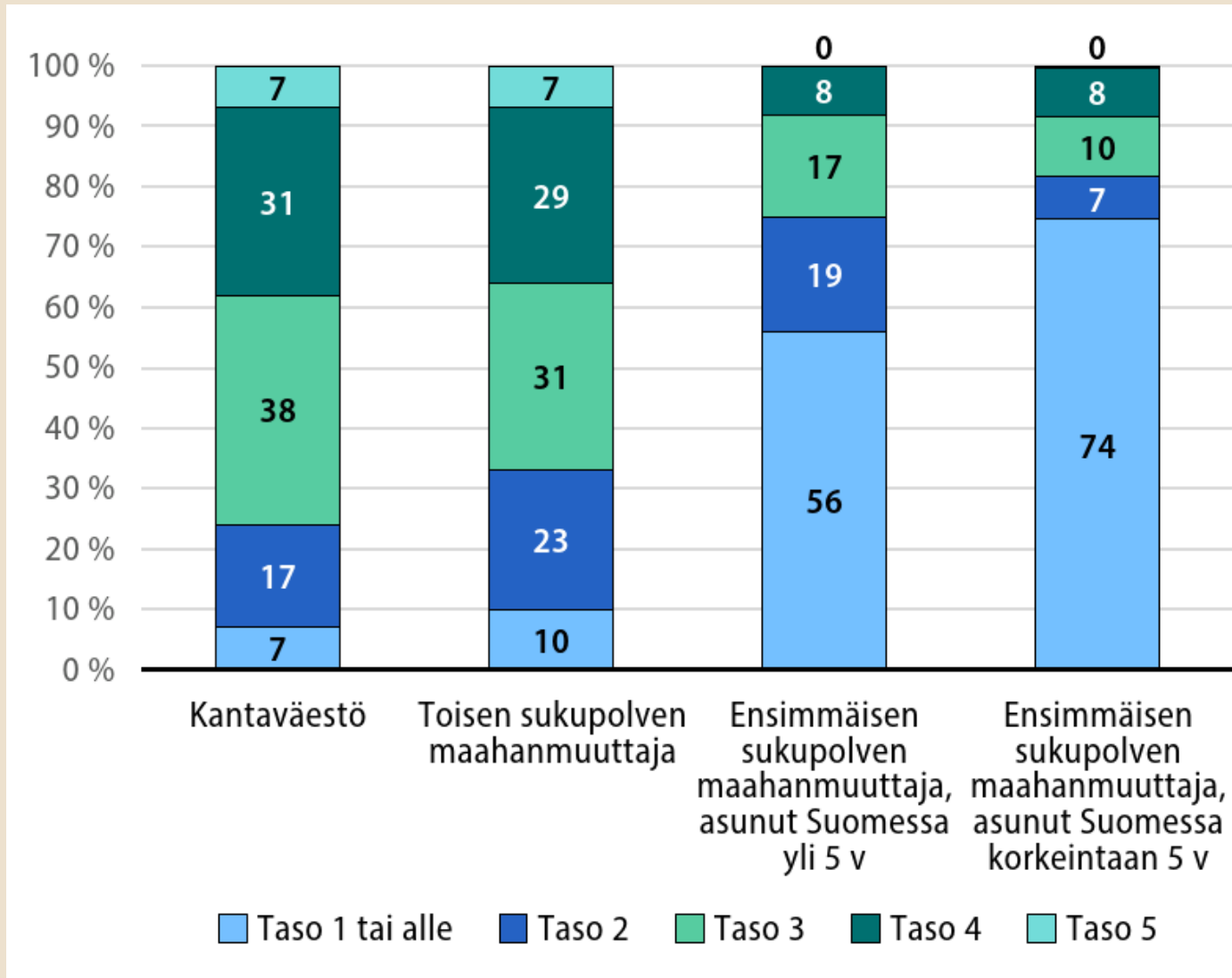
Sosioekonomisella taustalla systemaattinen yhteys taitoihin, esimerkkinä **huoltajien koulutustausta**

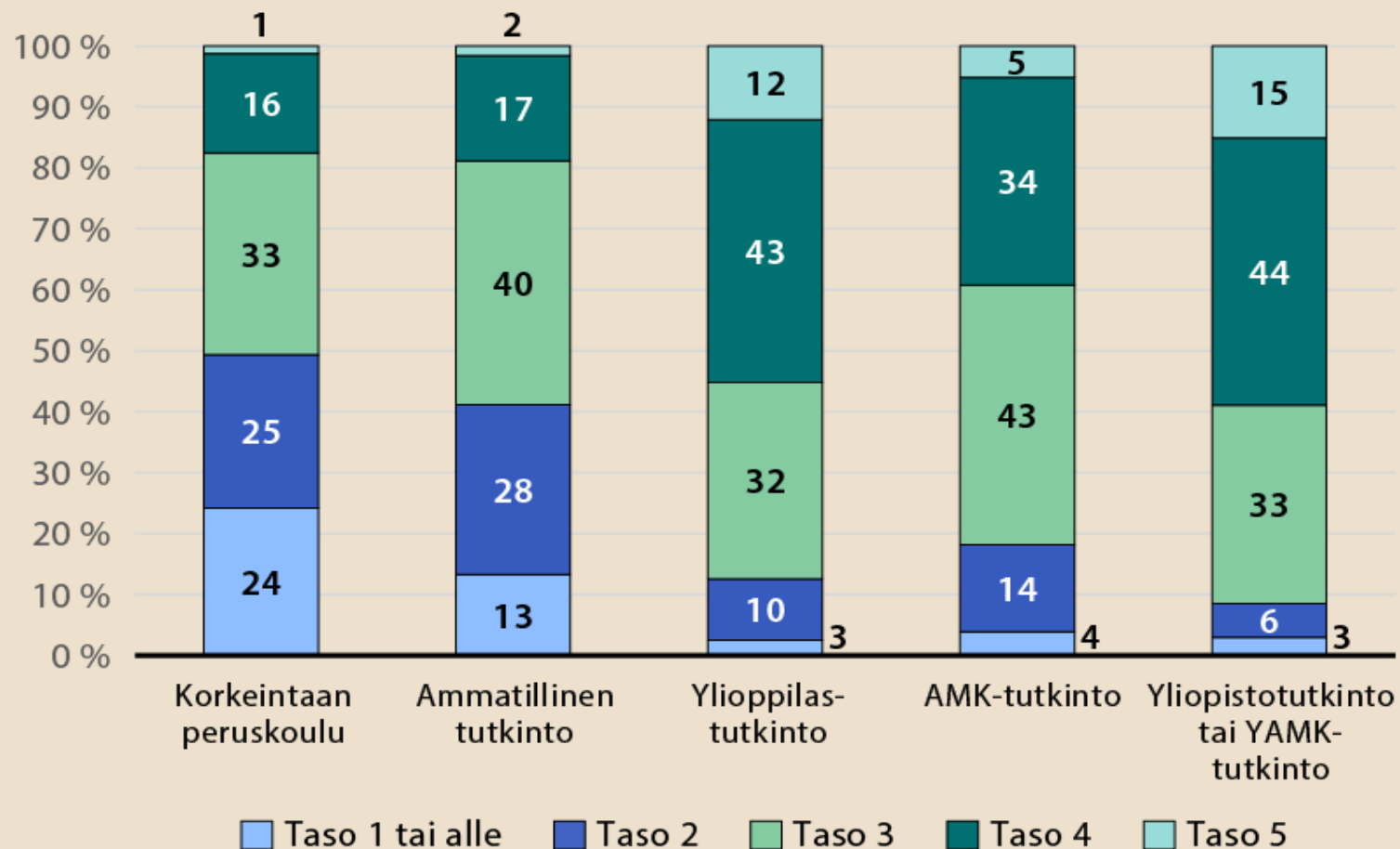
Sosioekonomisella taustalla systemaattinen yhteys taitoihin, esimerkkinä kirjojen määrä nuoruuden kodissa

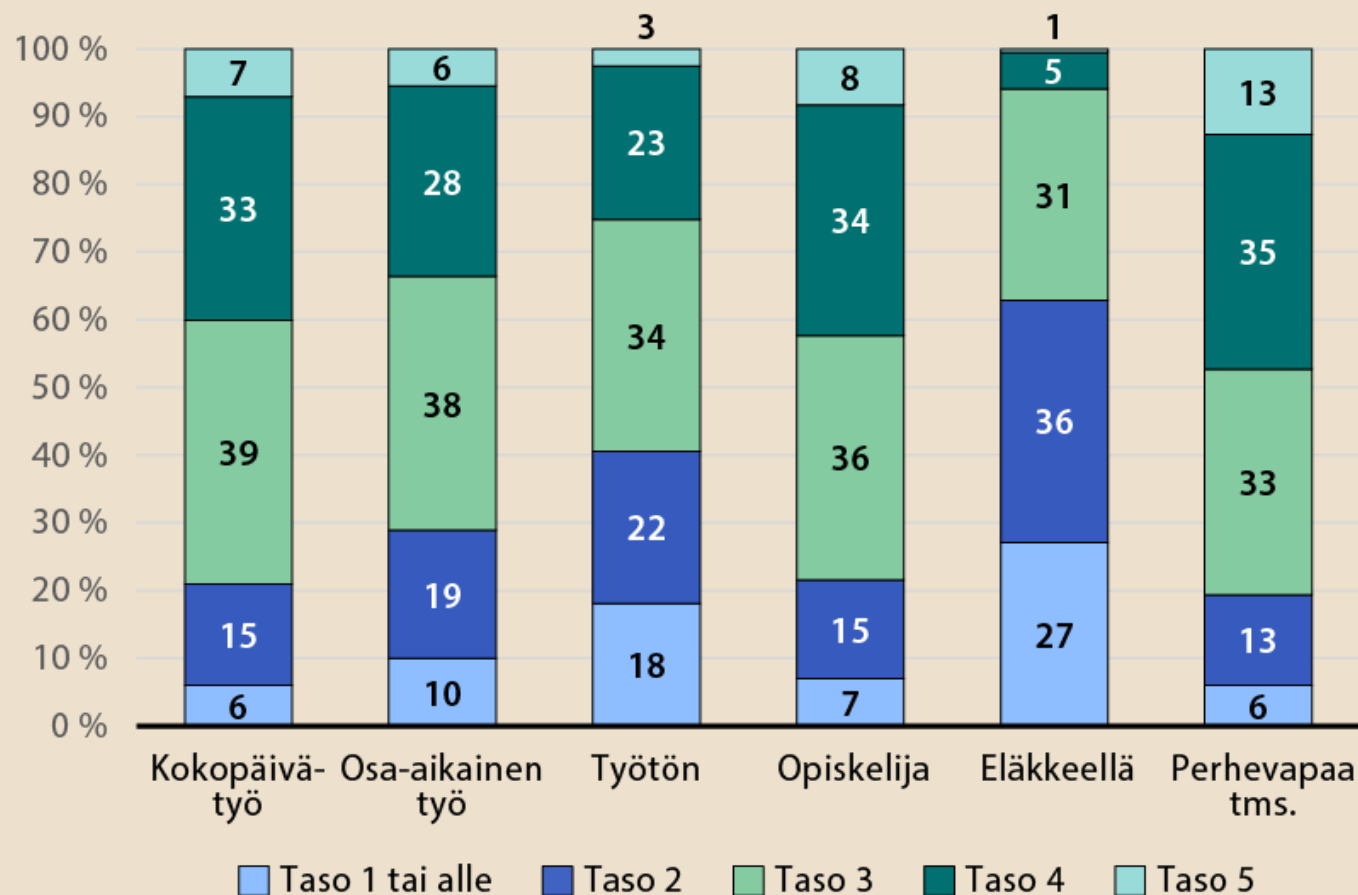
Ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajilla usein puutteita taidoissa, esimerkkinä **lukutaito**

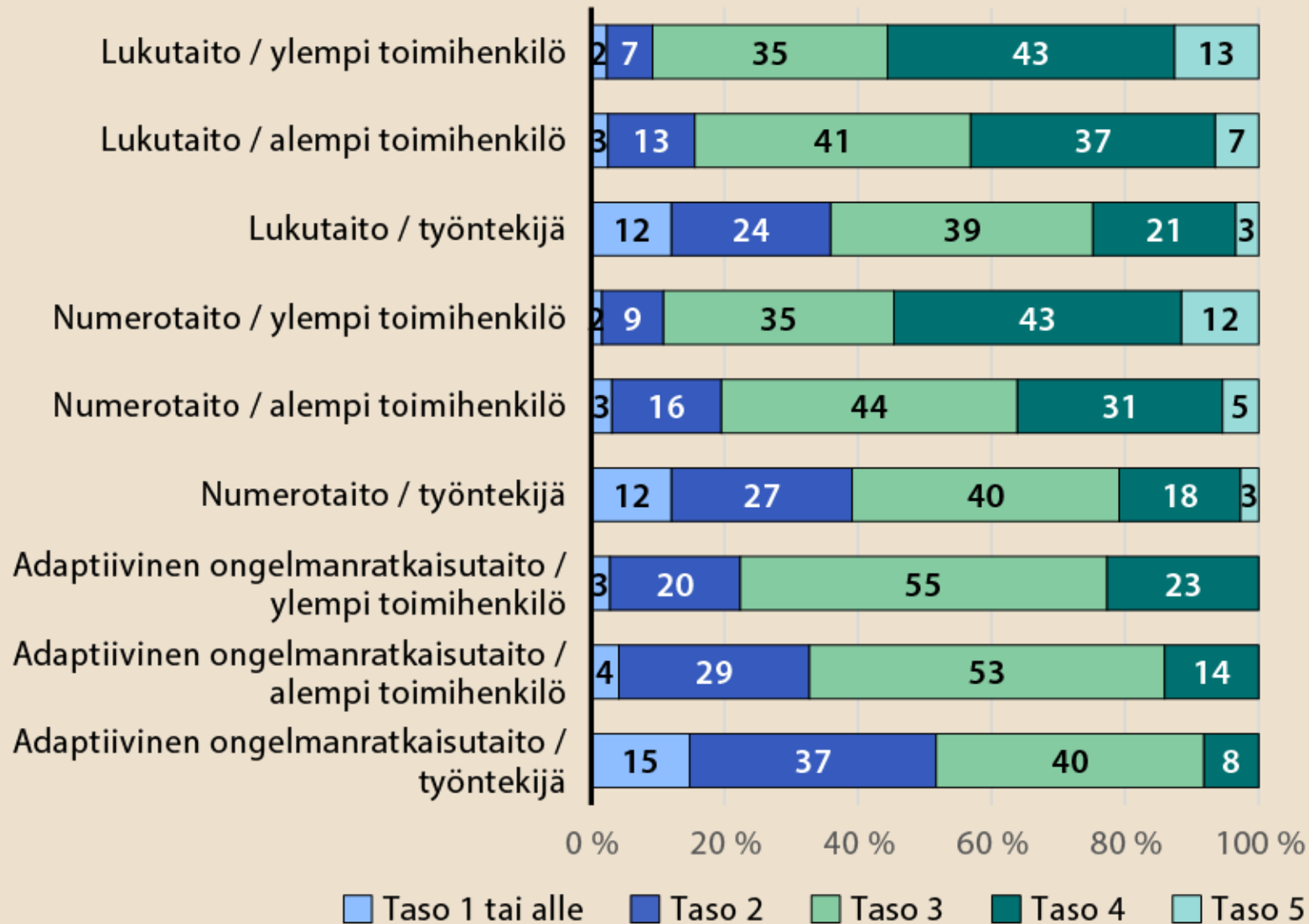
Koulutustausta voimakkaimpia osaamiserojen selittäjiä, esimerkkinä lukutaito

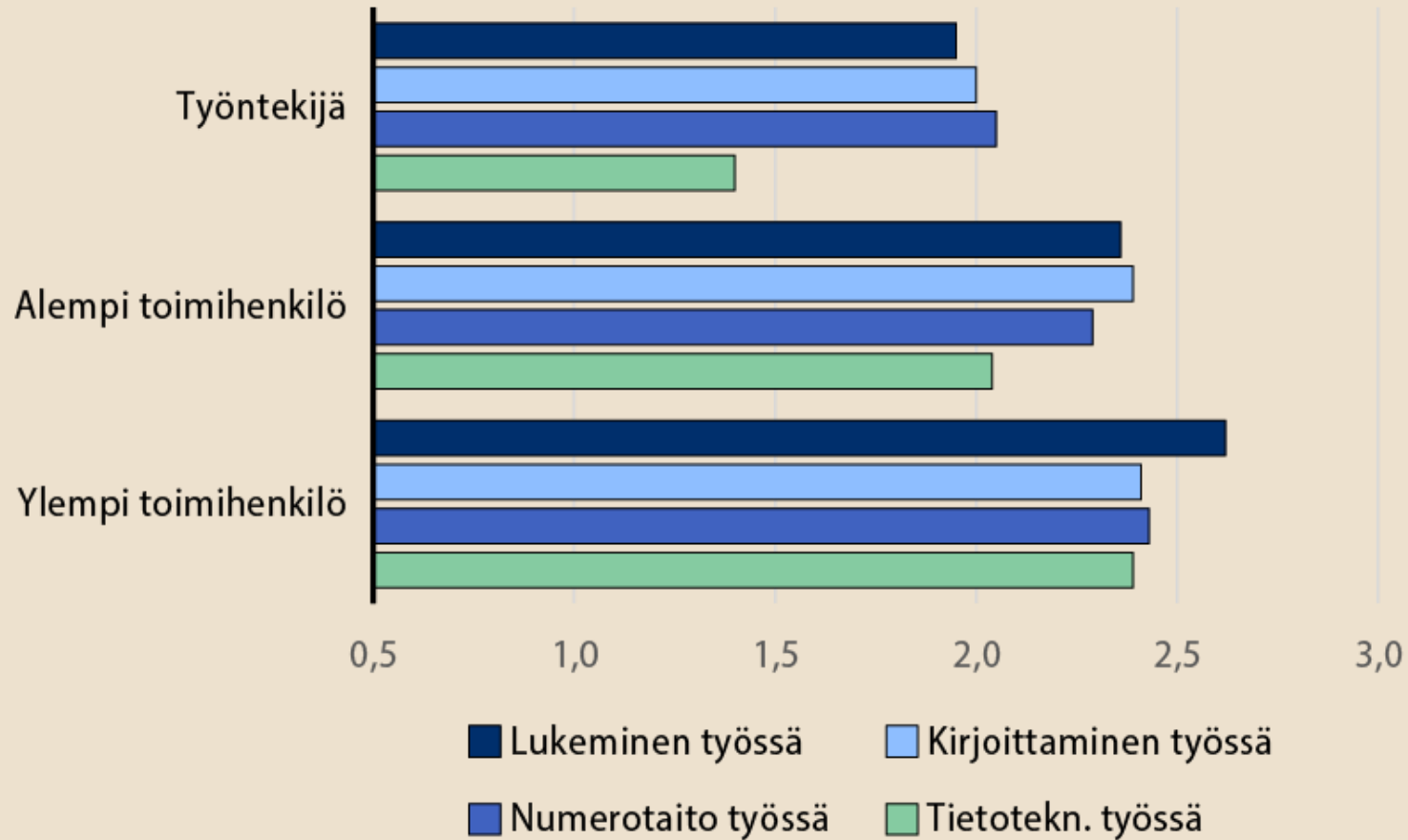
Työmarkkina-asemalla ja taidoilla yhteys, esimerkkinä lukutaito

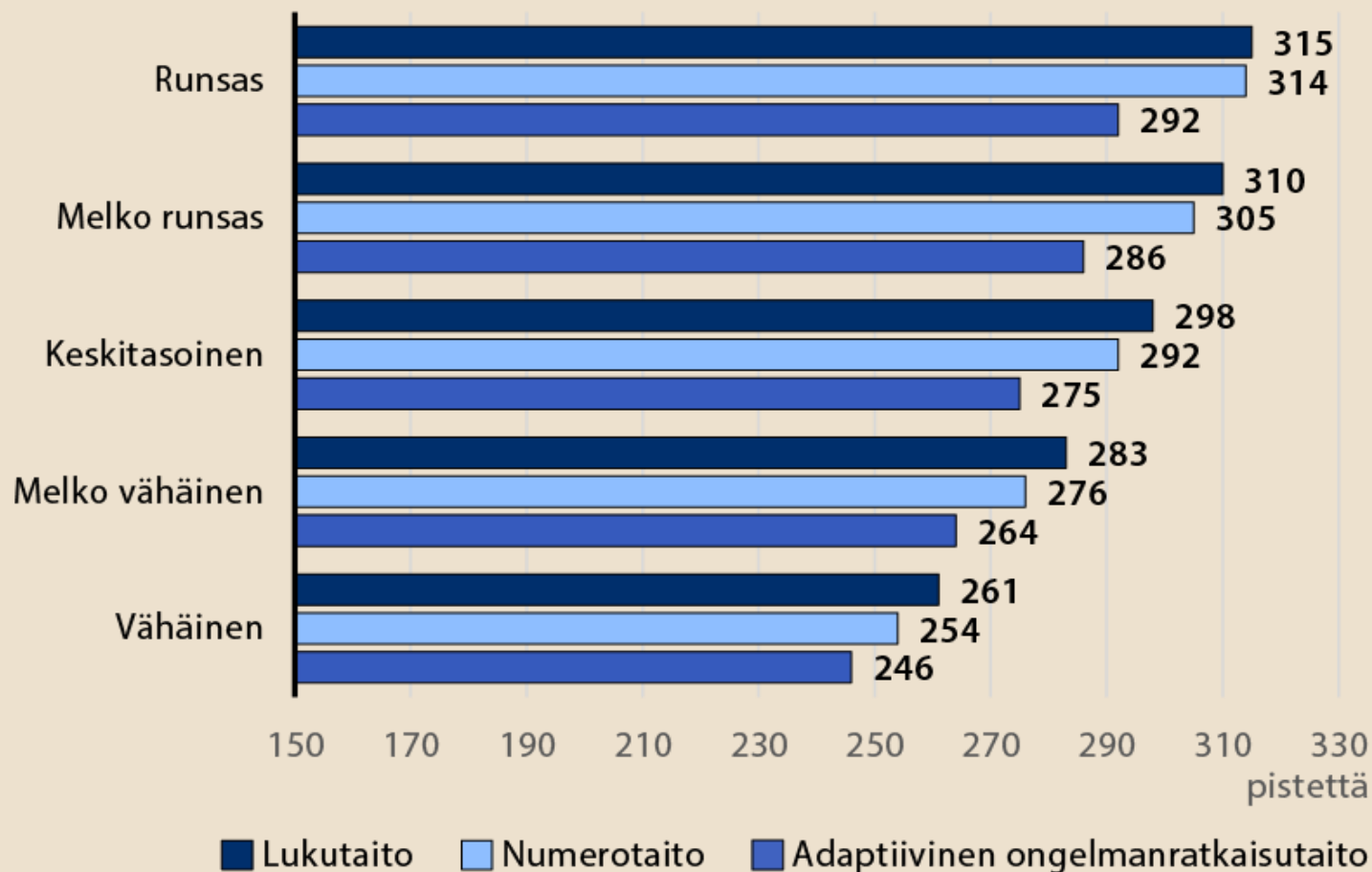
Ammattiryhmällä selkeä yhteys taitojen tasoon...

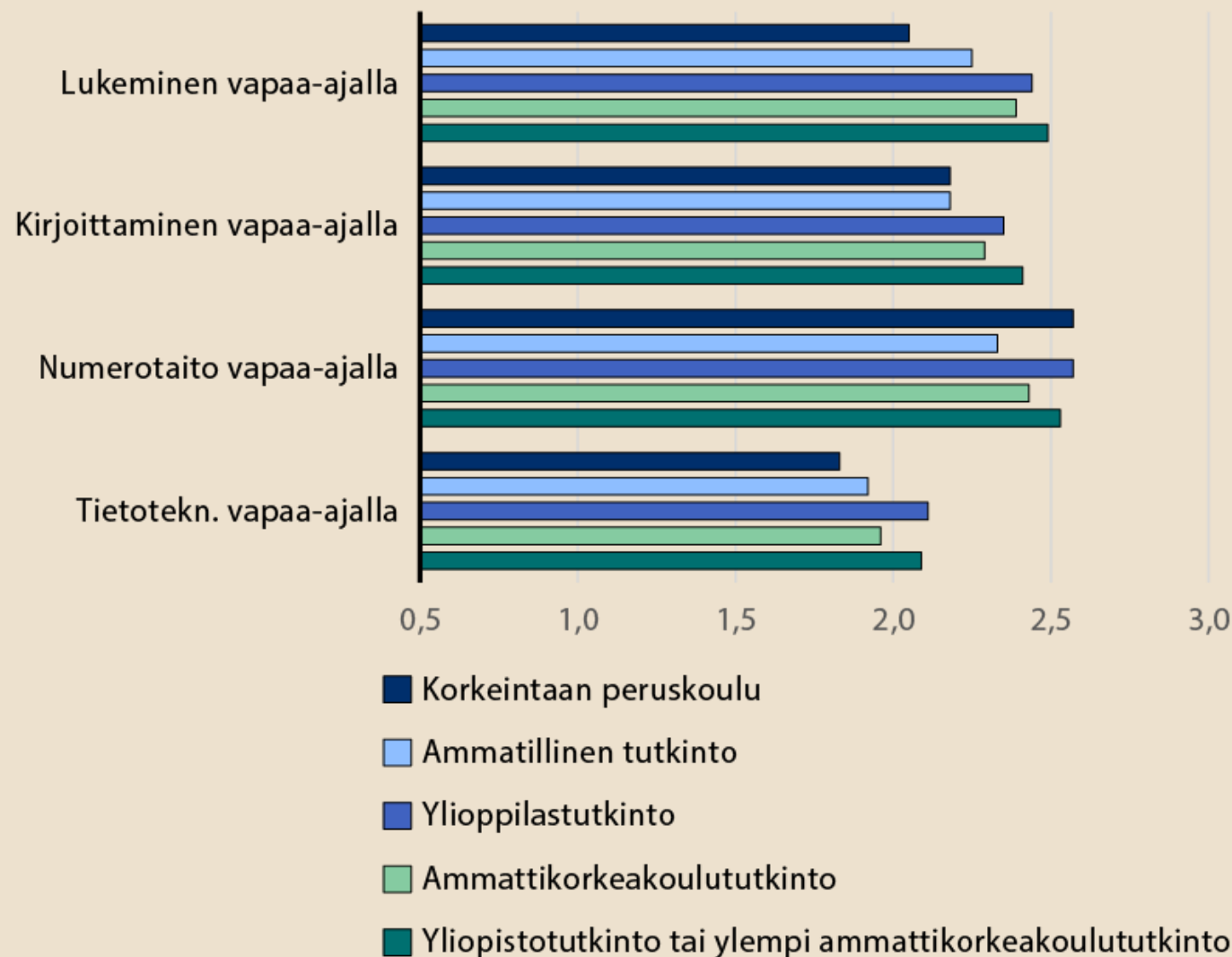
... ja taitojen käyttöön työssä

Taitojen taso ja aktiivinen käyttö vapaa-ajalla liittyvät toisiinsa, esimerkkinä numerotaidon käyttö

Koulutustausta yhteydessä taitojen käyttöön vapaa-ajalla

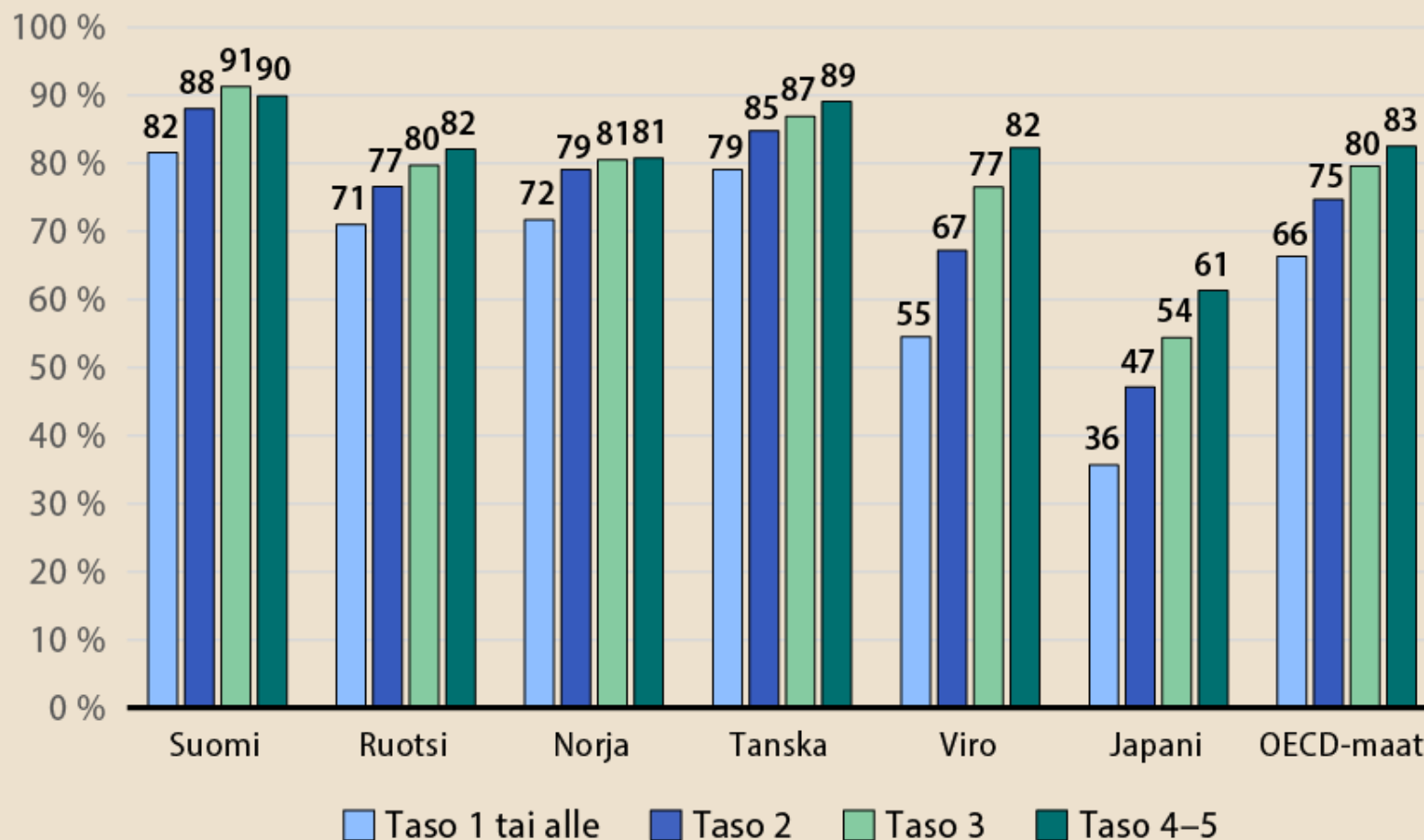

Suomessa osallistutaan aikuiskoulutukseen aktiivisesti

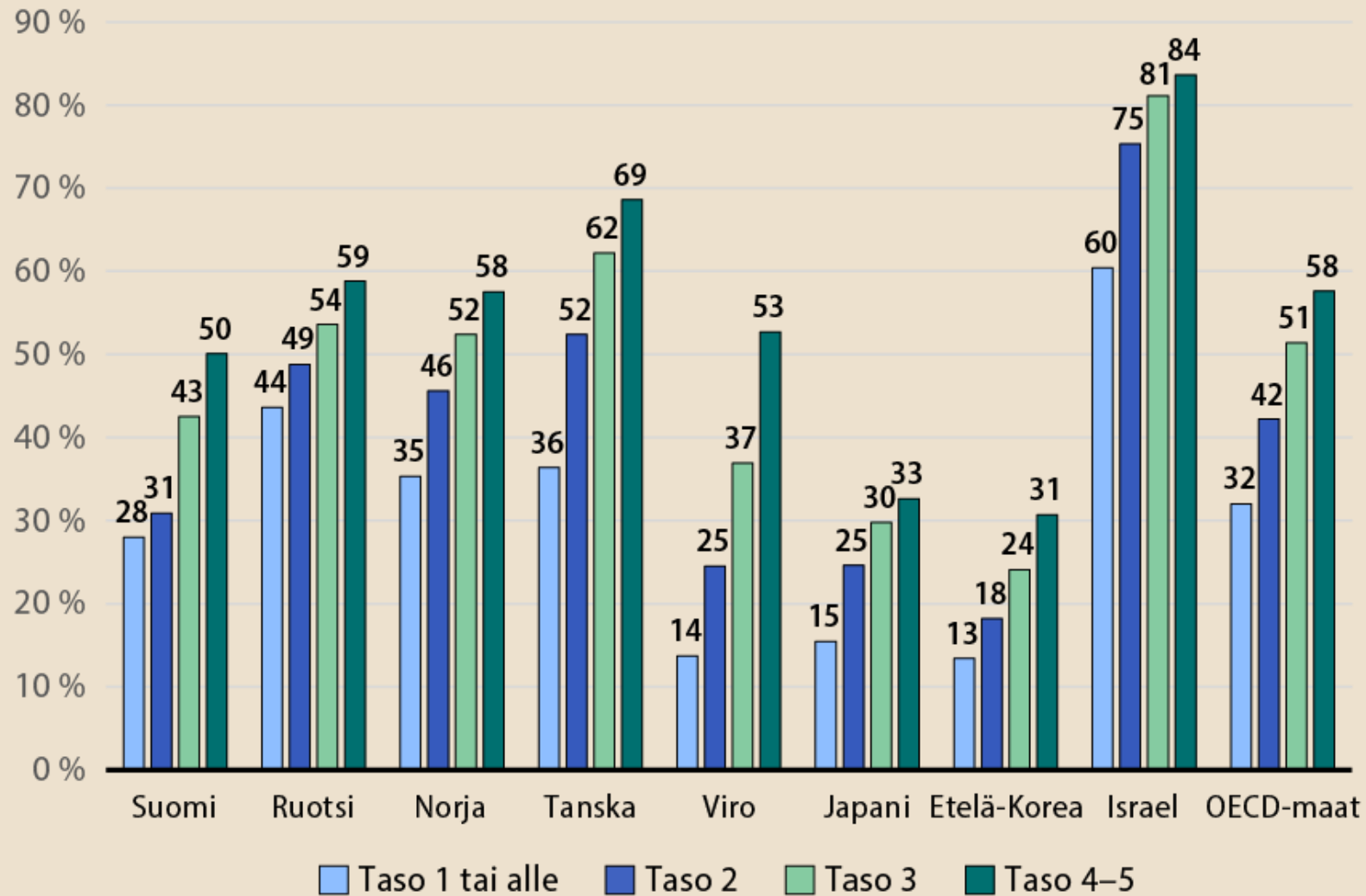

- Suomen aikuisista **61 prosenttia** osallistunut viimeksi kuluneen vuoden aikana nonformaaliin aikuiskoulutukseen
 - Suurin osuus Norjassa (63 %), OECD-maissa keskimäärin 44 %
- **79 prosenttia aikuiskoulutuksesta liittyi ensisijaisesti työhön**
 - Työturvallisuus, ensiapu, tietotekniset taidot, vuorovaikutustaidot,...
- Muussa aikuiskoulutuksessa yleisimpiä sisältöjä liikunta, taide, vieraat kielet
- Perustaidot merkitsevästi parempia aikuiskoulutukseen osallistuneilla
 - Korkeammin koulutetut osallistuvat aktiivisimmin
 - Koulutus parantaa myös perustaitoja?

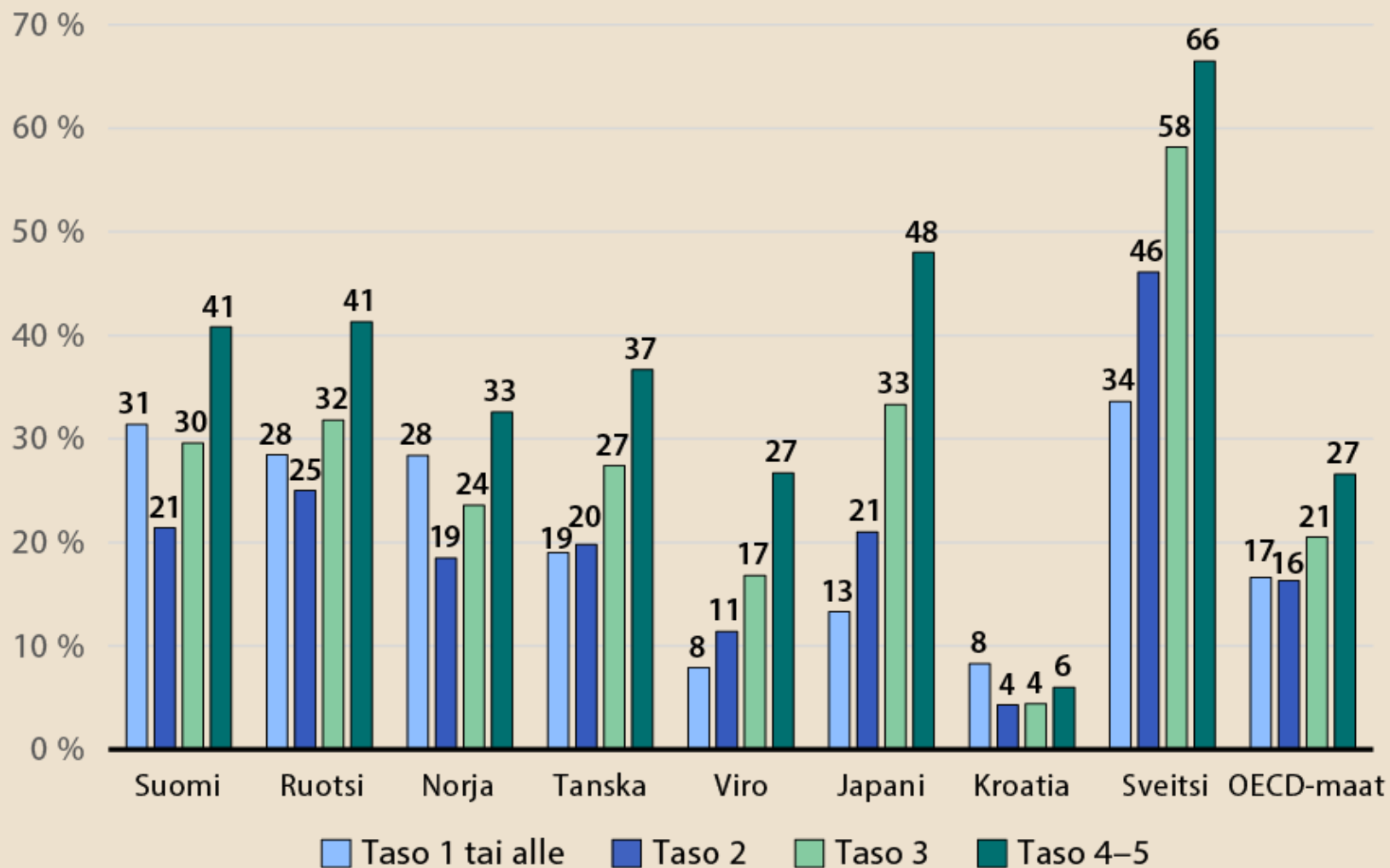
Parhaat **lukijat** yleisimmin tyytyväisiä elämäänsä

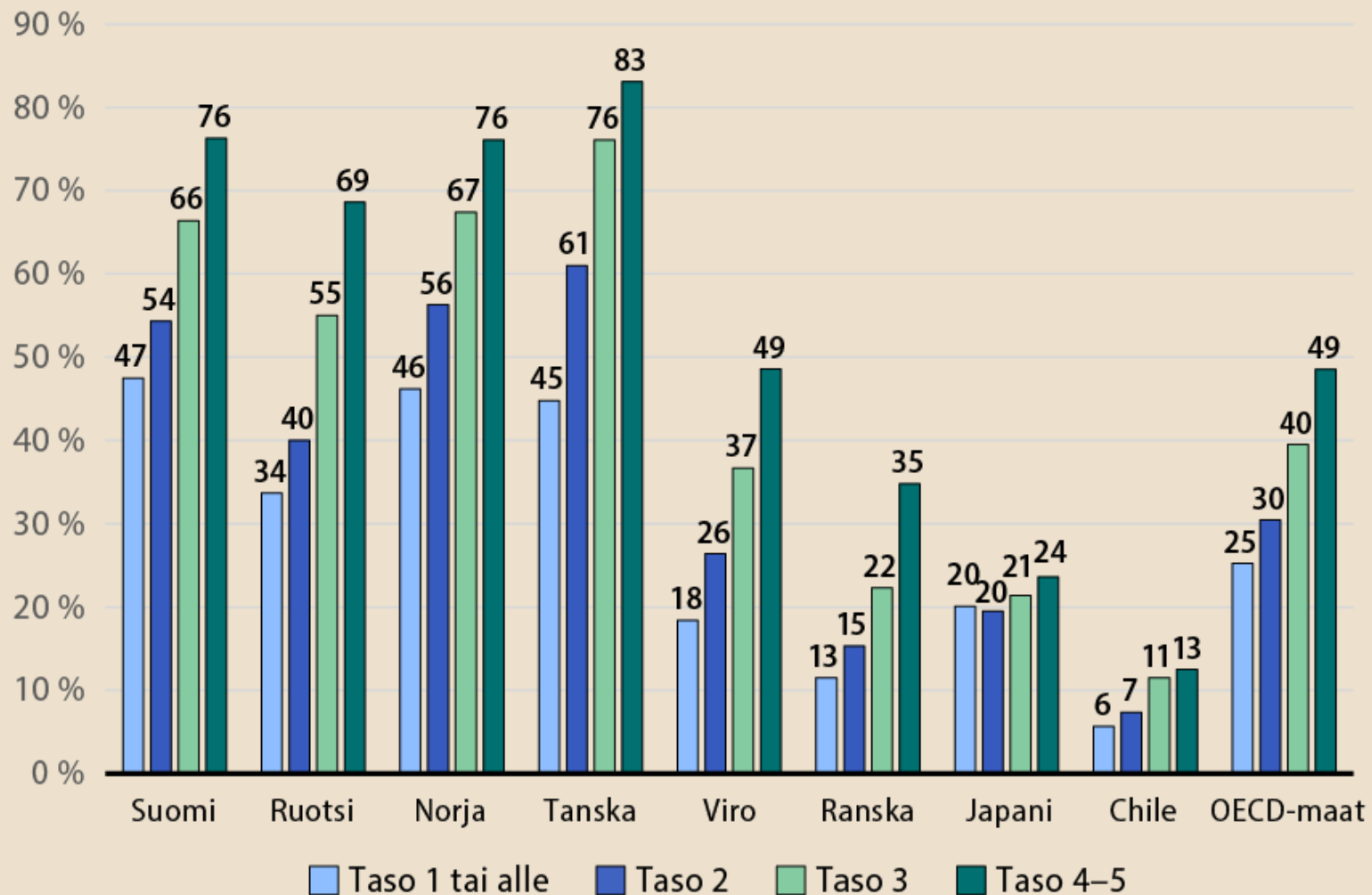
Parhaat lukijat kokevat terveytensä hyväksi muita yleisemmin

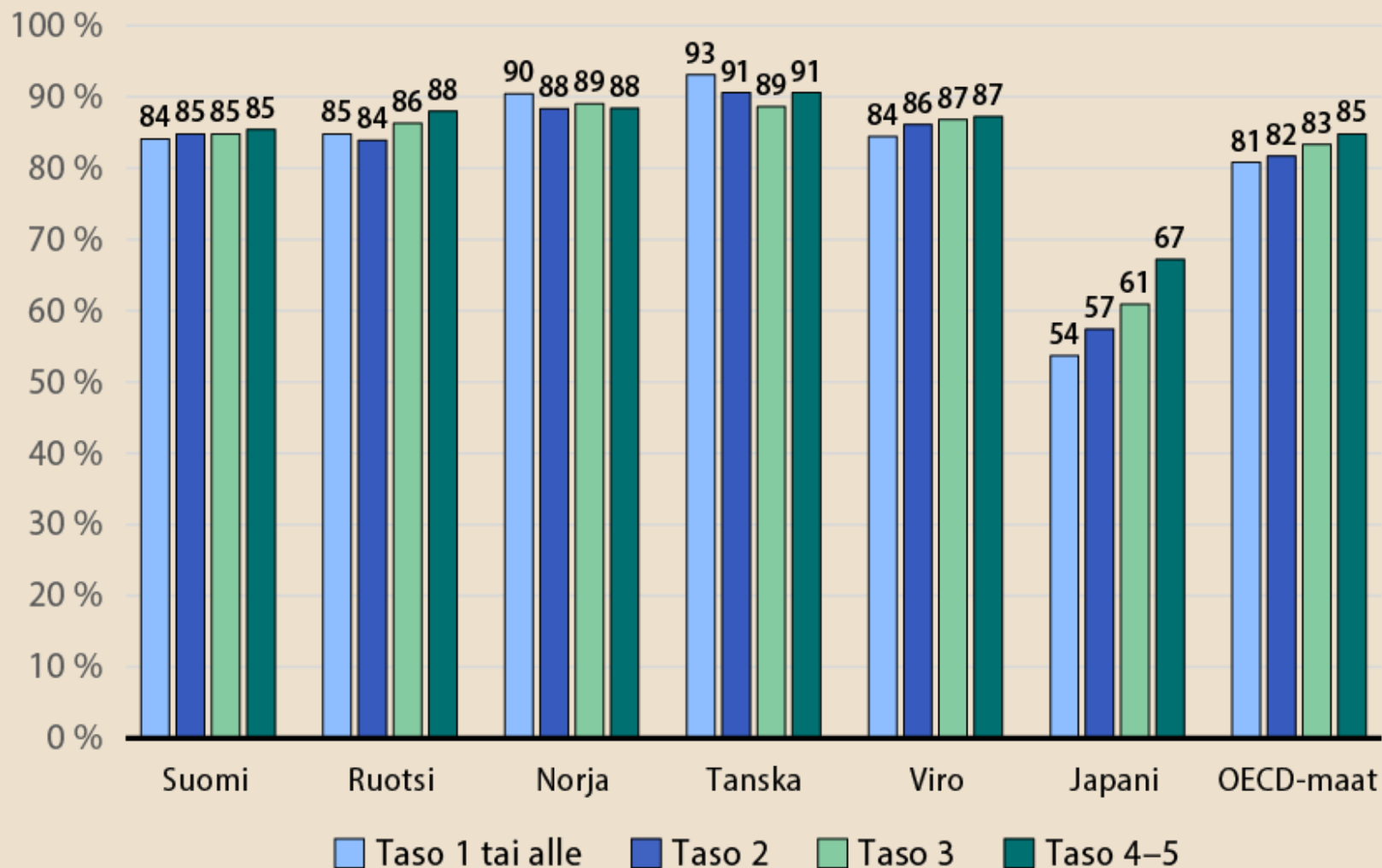
Poliittiset vaikutusmahdollisuudet koetaan parhaiksi parhaiden lukijoiden keskuudessa

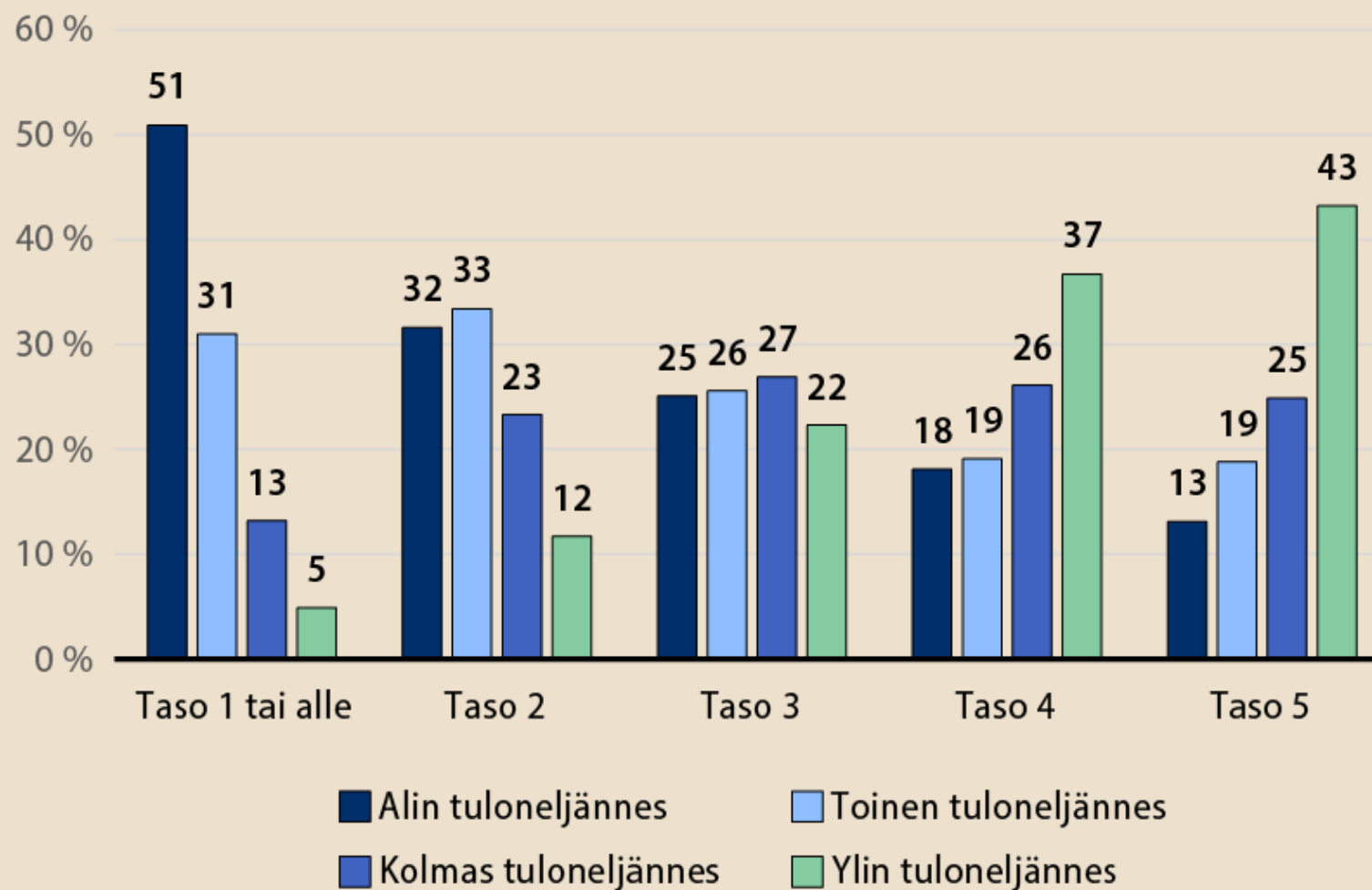
Luottamus kanssaihmiseen suurinta parhaiden lukijoiden keskuudessa

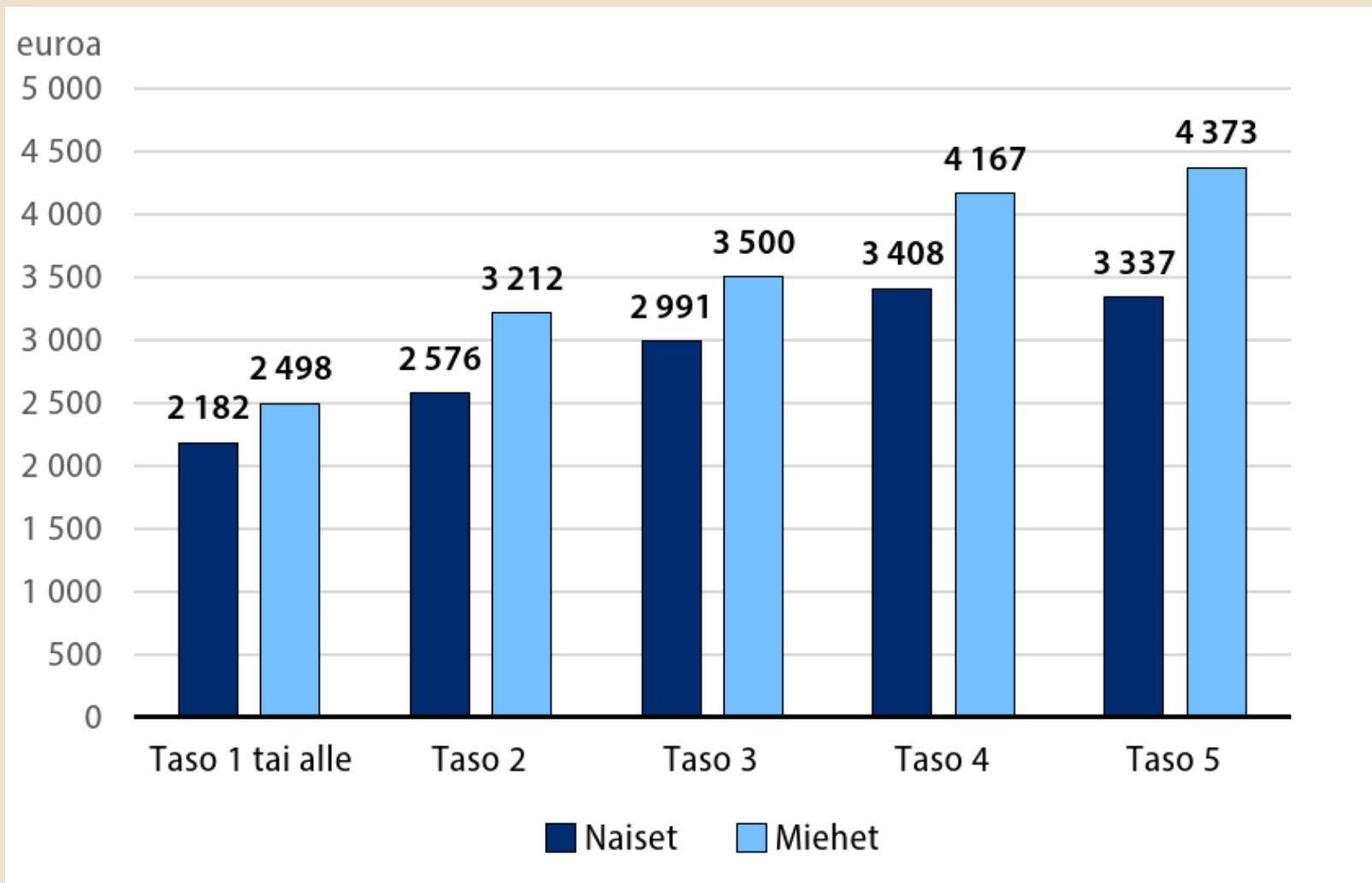
Työtyytyväisyydellä ei välttämättä yhteyttä perustaitoihin, esimerkkinä numerotaito

Perustaidot positiivisessa yhteydessä tulotasoon, esimerkkinä numerotaito

Numerotaidon yhteys mediaanipalkkoihin naisilla ja miehillä

Miesten mediaanipalkka nousee numerotaidon myötä jyrkemmin kuin naisten.

- Tasolla 5 mediaanipalkkojen suhde 0,76
- Tasolla 1 (tai alle) mediaanipalkkojen suhde 0,87

Suurin osa suomalaisista taitojaan vastaavassa työssä

	Naiset (%)	Miehet (%)
Taidot työssä vaadittuja paremmat	17	19
Taidot vastaavat työssä vaadittuja	59	64
Taidot työssä vaadittuja heikommät	24	17

Useimmin mainitut puutteet taidoissa:

- Tietokone- ja ohjelmistotaidot (55 %)
- Kielitaidot (28 %)
- Koneiden tai laitteistojen käyttötaidot (28 %)
- Viestintä- ja esiintymistaidot (24 %)
- Vuorovaikutustaidot (24 %)

Mitä PIAAC II –tutkimuksen tulokset kertovat aikuisten perustaidoista?

- Suomen aikuiset ovat keskimäärin osallistujamaiden taitavimpia, mutta 9,1 prosentilla (noin 310 000 aikuista) on yhteiskuntaan osallistumisen kannalta puutteelliset taidot kaikissa kolmessa taitoalueessa
 - Entä yli 65-vuotiaat?
 - Työ perustaitojen eteen Suomessa ei pidä loppua tähän
- Perustaidot ovat positiivisessa yhteydessä moniin elämän kannalta myönteisiin tekijöihin kuten työllisyyteen, koettuun terveyteen, sosiaaliseen luottamukseen ja tulotasoon
 - Yksilöiden ja yhteiskunnan kannattaa satsata perustaitoihin niiden laajojen sosiaalisten hyötyjen vuoksi

Mitä PIAAC II -tutkimuksen tulokset kertovat aikuisten perustaidoista?

- Koulutustausta, ammattiryhmä, sosioekonominen tausta sekä maahanmuutto- ja kielitausta ovat voimakkaimpia perustaitojen vaihtelun selittäjiä Suomessa
 - Suomessa ja maailmalla näkyy perustaitojen polarisaatiokehitystä
- Pohja perustaidoille luodaan elämässä varhain, mutta keskimäärin ne vaikuttavat kehittyvän voimakkaasti parikymppisenä ja jonkin verran vielä keski-ikäisenäkin
 - Muistakaa käyttää taitojanne 😊

PIAAC-resursseja

- Suomen kansallinen PIAAC-raportti
(<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165967>)
- OECD:n PIAAC-verkkosivut
(<https://www.oecd.org/en/about/programmes/piaac.html>)
 - Kansainvälinen PIAAC-raportti ja lukijan opas
 - PIAAC Data Explorer
 - Taustakysely ja esimerkkitehtäviä
- Koulutuksen tutkimuslaitoksen PIAAC-verkkosivut
(<https://www.jyu.fi/fi/koulutuksen-tutkimuslaitos/tutkimus/piaac>)

Mitä PIAAC II – tutkimuksen tulokset kertovat aikuisten perustaidoista?

Kiitos!

Joonas Mannonen

joonas.o.mannonen@jyu.fi

+358 40 658 3062